

KOERIER

Thema: Inclusiever onderwijs

Best practices

Schakelklassen

Ontwikkelgroep Inclusiever onderwijs

Jaargang 29 • nummer 4 • juli 2025

RVK

Ont-moeten

Soms valt je oog op iets kleins – een papiertje, een citaat, een naam – iets dat je aan het denken zet en blijft hangen. Zo viel ons deze week het volgende zinnetje op:

‘Het hangt van mij af of iemand mijn naaste is.’

Een zinnetje dat eigenlijk heel goed past bij het thema van deze Koerier én bij de zomervakantie.

Het thema van deze Koerier is ‘inclusiever onderwijs’. Een begrip dat groot en beleidsmatig kan klinken, als iets dat van bovenaf is opgelegd en waar we vervolgens iets mee moeten. Maar in de kern is inclusiviteit heel klein en menselijk. Iets dat ontstaat door óntmoeten. Wanneer we het klein maken en beginnen bij één simpele, maar krachtige keuze: ‘Zie ik die ander als mijn naaste?’. Als iemand waar ik nieuwsgierig naar ben? Dan ontstaan vanuit die persoonlijke ontmoeting vaak de mooiste oplossingen. Oplossingen die – en dat is dus eigenlijk heel logisch – van nature al op heel veel plaatsen in onze scholen zijn ontstaan. Deels vanuit de spontane ontmoeting met een individu en deels ook vanuit de wens om iets voor een grotere groep kinderen te kunnen betekenen. Zo bouwen we samen aan waardevol inclusiever onderwijs.

We zijn als bestuur heel erg trots op alle mooie praktijkvoorbeelden van inclusiever onderwijs in onze scholen en hopen dat jij bij het lezen van deze artikelen datzelfde gevoel krijgt. Want dit is waar we ons iedere dag hard voor maken, met alle collega’s van de scholen, kinderopvanglocaties en het bestuursbureau.

Natuurlijk biedt deze Koerier tussen de inhoudelijke artikelen ook ruimte en inspiratie voor ontspanning, want we staan alweer op de rand van de zomervakantie.

In de vakantie, waarin de waan van de dag minder regeert en we alles net even anders dan anders doen, ontstaat vaak ook ruimte voor iets nieuws. Misschien ontdek je andere plaatsen en culturen en ontmoet je nieuwe naasten; op reis, op een camping, in een stad of juist heel dichtbij huis.

Wat je ook gaat doen, we wensen je een hele fijne zomer. Een periode van welverdiend opladen, bijkomen, loslaten, ontmoeten en ont-moeten!

Jakolien Kraeima
Ton Groot Zwaaftink (vz)
College van Bestuur

Inhoudsopgave

Thema: Inclusiever onderwijs

Binnen de RVKO wordt hard gewerkt aan het streven naar inclusiever onderwijs: hoogwaardig en eigentijds onderwijs voor elk kind, op maat en in de buurt. In dit nummer achtergronden, een beeld van de stand van zaken, best practices en tips & tops.

vanaf 4

RVKO-finale First Lego League

Dit schooljaar draaide de uitdaging van de First Lego League om de onderwaterwereld. Na de schoolfinales was het eind mei tijd voor de grote RVKO-finale.

16

Het laatste RVKO-voetbaltoernooi

Na 16 edities kwam er dit jaar een einde aan het RVKO-voetbaltoernooi. Een verslag van Harry Beuvens, die aan de wieg stond van dit succesvolle sportieve treffen op de velden van Spartaan’20.

46

Inclusiever onderwijs: Sofie Sergeant	4
SKPR-nieuws	8
IB-dag 20 mei	9
Inclusiever onderwijs: Schakelklassen	10
Column Haitske de Visser	14
Directiedag 22 mei	15
Finale RVKO Lego League	16
Inclusief onderwijs: best practices	18
De hobby van... José Copier	26
Het is weer zomer	28
Wie doet wat op het bestuursbureau:	30
Column Identiteit	35
Column Gerard Wagemakers	36
Afscheid Jos de Leeuw	37
Ontwikkelgroep Inclusiever onderwijs	38
Verbouwingen	40
Afscheid Hans Nöllen	42
Voor jou gelezen	43
TMA nieuws	44
Het laatste RVKO-voetbaltoernooi	46
Educatieve Master Primair Onderwijs	50
Leerschool Rotterdam-Zuid	52
Personalia	54

Redactieteam:
Aziem Jarmohamed, Kathelijne Lemmens,
Evelien Smeets, Miran Jakirovic, Lisanne
Blaak, Myra Zweekhorst, Nicky Houweling,
Merel van der Sluis en Philip Reedijk.

Sofie Sergeant, Hogeschool Utrecht

Samen stapje voor stapje op pad naar inclusiviteit

Sofie Sergeant is bijzonder lector 'Inclusie en Veerkracht in het Onderwijs' binnen het lectoraat Jeugd in het Kenniscentrum Sociale Innovatie aan de Hogeschool Utrecht. Ze houdt zich vooral bezig met het vraagstuk en de implementatie van inclusief onderwijs. Afgelopen december nam Sofie de directieteam van de RVKO-scholen mee in een eerste verkenning van de route naar inclusiever onderwijs.

Tekst: Philip Reedijk.

Samen met studenten, met kinderen, ouders en onderwijsprofessionals wil Sofie inspireren en ondersteunen richting inclusiever onderwijs, scholen waar elk kind kan leren en waarbij ontmoeting en samenwerking centraal staan. 'Ik wil benadrukken dat het echt een route is die je samen moet lopen, stapje voor stapje. Het is een ontwikkeling, je bent nooit helemaal klaar. Het kan moeilijk zijn, maar het is geen wedstrijd van 'inclusief', 'inclusiever', 'inclusiefst'. En er is niet één perfecte oplossing, het is allemaal maatwerk.'

Opdracht vanuit de overheid

De overheid streeft ernaar dat in 2035 de meeste scholen de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Op de website van het ministerie van OCW is beschreven hoe een inclusieve leeromgeving er uit ziet: 'Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving. Dichtbij huis, waar iedereen meetelt, meedoet en gelijkwaardig is. In deze omgeving ontwikkelen zij zich samen en leren zij samen. Hierdoor worden de kansen voor kinderen en jongeren vergroot. Inclusief onderwijs draagt bij aan een inclusievere samenleving.'

Paradigmaverschuiving

Sofie valt met de deur in huis: 'Laten we er geen doekjes om winden: er wordt veel gevraagd van leerkrachten en het is momenteel best lastig in het onderwijs. Lerarentekort, bezuinigingen, transformatie op de pabo's en veel kinderen met extra behoeften. En dan komt er zo'n opdracht vanuit het ministerie: best moeilijk dus. Maar 'moeilijk' betekent meestal ook dat je met iets belangrijks bezig bent en dat is deze paradigmaverschuiving zeker. Het goede nieuws is dat je mét elkaar in kleine stapjes veel kunt bereiken. Het hoeft niet allemaal in één keer te lukken, je kunt de tijd nemen.'

Omdenken van casus naar context

'Inclusief onderwijs is op een andere leest geschoeid dan passend onderwijs. Passend onderwijs gaat uit van twee soorten kinderen: kinderen die gewoon meekunnen en kinderen waar 'iets' mee is. Inclusief onderwijs gaat uit van één groep diverse kinderen en een goede zorgstructuur op de reguliere school. En als er dan iets aan de hand is met een kind, ligt het nooit aan dat kind, maar aan de relatie, de context, ongelijke kansen of aan het feit dat ons onderwijssysteem niet is voorbereid op

**Succesvolle kleine stapjes:
gezamenlijk voorbereiden van
lessen tijdens studiedagen**

diversiteit. Ik hoor vaak specialisten spreken over 'kinderen als casus'. Ik zou dat willen veranderen in 'kinderen in hun context'. Hoe gaan wij leren van alle individuele aanpassingen om ons onderwijs voor te bereiden op diversiteit? Inclusief onderwijs gaat eigenlijk gewoon over heel goed onderwijs. Het is noodzakelijk te investeren in een stevige didactiek en pedagogiek en in een goede voorbereiding op verschillen.'

Hoe kunnen schoolteams de route naar inclusief onderwijs vormgeven?

Sofie: 'Voorwaarde is dat je overtuigd bent van de noodzaak van inclusief onderwijs. Ik denk dat een eerste stap is om elkaar goed te leren kennen en te weten hoe je collega's denken over zaken zoals gedragsproblemen. Als je in kaart hebt gebracht wat je team als 'moeilijk' ervaart, ga je vervolgens kijken hoe je elkaar kunt helpen en kunt samenwerken in de voorbereiding. Je zult als school ook een eigen pedagogische visie moeten ontwikkelen op inclusief onderwijs. De RVKO kan daarbij handvatten aanbieden die per school worden ingevuld.'

Hoe werk je echt samen?

‘Samenwerking begint met durven zeggen dat je iets niet weet, dat je een ander nodig hebt. Het gaat om oprechte interesse in elkaar en je kwetsbaar op durven stellen over je eigen ontwikkeling. Als één van de eerste stappen op weg naar inclusief onderwijs kun je kijken naar wat er al is en wie er nu al samenwerkt met wie. Ook vaststellen dat iets (nog) niet lukt of elkaar durven aanspreken horen daarbij. In het speciaal onderwijs is heel veel waardevolle expertise die kan worden ingezet op alle scholen. Mijn pleidooi: breng alle specialisten en hulpverleners de klas in, in plaats van het kind uit de klas te halen. Daarbij is elke leerkracht in wezen een antropoloog en een ‘educational designer’ die werkt in een team.’

Hoe ga je om met collega’s en ouders die niet geloven dat inclusief onderwijs een goede ontwikkeling is?

‘Je kunt beginnen door aan de voorkant duidelijk te maken waar je als school voor staat, richting collega’s én ouders. Daarom is een heldere visie op inclusief onderwijs ook zo belangrijk. Je zult als school dus je leerkrachten ook goede ondersteuning

en professionalisering moeten aanbieden, want zoals eerder gezegd: in de kern gaat het om goed onderwijs. Daarom is het ook belangrijk om te weten wat de behoeften van de collega’s zijn. In de praktijk blijkt overigens dat scholen die nu al inclusief onderwijs bieden, geen lerarentekort kennen.’

Hoe kun je de vorderingen van je school inzichtelijk maken?

‘Het is belangrijk om alle successen, ook de allerkleinste, te markeren en te vieren. De Dialoogkaarten Inclusief Onderwijs of de inclusielladders van Sardes kunnen helpen bij het voeren van het gesprek, maar het blijven middelen en geen doel. Het gaat om de ontwikkeling en de inhoudelijke dialoog. Zo kun je als team zelf bekijken waar je staat en wat je volgende stap zou kunnen zijn.’

Derde ruimte

Jij pleit in je werk voor het creëren van een ‘derde ruimte’ binnen het onderwijs: een ruimte waarin verschillende vormen van kennis – professionele, wetenschappelijke én ervaringskennis – samenkomen en elkaar aanvullen. *Kun je dat toelichten?*

Sofie: ‘In het streven naar inclusief onderwijs is deze derde ruimte essentieel. Het gaat niet over mijn of jouw ruimte, maar een nieuwe, derde ruimte. Het is geen fysieke plek, maar een fictieve relationele ruimte waar ruimte is voor verschil, dialoog en gezamenlijke betekenisgeving door alle betrokkenen, zonder voorrang. Hier kunnen leerlingen, ouders, leerkrachten, ondersteuners en ervaringsdeskundigen samenwerken als gelijkwaardige partners. Het biedt ruimte om dominante denkbeelden (zoals medisch denken of normatieve leerpaden) te bevragen, en alternatieven te ontwikkelen die recht doen aan diversiteit.’

‘De derde ruimte nodigt uit tot vertraging, tot het uithouden van onzekerheid, en tot het zoeken naar verbinding voorbij de vaste kaders van ‘speciaal’ of ‘regulier’. Zo wordt inclusief onderwijs niet alleen een doel, maar ook een gezamenlijk leerproces.’

Welke voorbeelden ken jij van kleine stapjes die echt succesvol zijn en wat is daarvan het geheim?
‘Een concreet voorbeeld is het gezamenlijk voorbereiden van lessen tijdens studiedagen. Wanneer leraren tijdens zo’n dag in gemengde teams – bijvoorbeeld reguliere leerkrachten, ondersteuners en zorgspecialisten – samenwerken aan het ontwerpen van lessen, ontstaat ruimte voor verschillende perspectieven. Door bijvoorbeeld samen een les te ontwerpen, kunnen vragen worden besproken zoals ‘Hoe zorgen we ervoor dat alle leerlingen zich aangesproken en uitgedaagd voelen?’, ‘Welke werkvormen bieden ruimte voor verschillende leerstijlen?’ en ‘Hoe bouwen we veiligheid in voor leerlingen die drempels ervaren?’

‘Door dit gezamenlijk te doen op studiedagen ontstaat er collectief eigenaarschap over inclusieve praktijken. Niet één expert is verantwoordelijk, maar het hele team draagt bij aan het vormgeven van onderwijs waar ieder kind bij hoort. Zo wordt een studiedag niet enkel een moment van overdracht, maar een praktijk van inclusieve pedagogiek: co-creatie, afstemming en het centraal stellen van diversiteit als waarde in het leerproces.’

Hoe kunnen we samenwerken in de keten onderwijs-zorg?

‘Inclusieve pedagogiek vertrekt vanuit het idee dat wat werkt voor één leerling vaak ook waardevol is voor anderen. Daarom is het belangrijk om te leren van individuele casussen en deze inzichten te vertalen naar bredere onderwijssituaties.

Bij samenwerking tussen onderwijs en zorg is het zinvol elkaar niet enkel uit te nodigen voor casusbesprekingen, maar vooral te betrekken in de omdenk-oefening: hoe kan deze ene casus ons helpen om het hele systeem inclusiever te maken?’

Taal doet ertoe

Op welke manier kunnen we echt iets bieden aan kinderen die moeilijk verstaanbaar gedrag vertonen?
Want we merken dat we daar geen antwoord op hebben en we denken dat met name deze kinderen ‘binnen boord houden’ gaat zorgen voor uitval of zelfs vertrek van collega’s.

Sofie: ‘Taal doet ertoe. Uitdrukkingen zoals ‘kinderen binnen boord houden’ geven al aan hoe we soms — onbedoeld — onderscheid maken. Zijn het niet alle kinderen die ‘onze kinderen’ zijn? Het is tijd om te erkennen dat onze onderwijssystemen niet alleen reageren op gedragsproblemen, maar ze soms ook zelf creëren, in stand houden of doen escaleren. Ik ben ervan overtuigd dat we een fundamentele transformatie nodig hebben: onderwijs dat niet langer standaardiseert, maar vertrekt van de bestaande diversiteit. Onderwijs dat werkelijk inclusief is.’

‘We werken daar dagelijks aan — zie ook ons boek *Inclusief gedrag* (Gompel&Svacina, 2025), waarin we deze noodzakelijke beweging verder uitwerken.’

Onderzoek toont aan dat inclusieve pedagogiek resulteert in betere onderwijsprestaties van alle leerlingen (Szumski et al., 2017), in het bijzonder voor de meerderheid van de leerlingen zonder speciale onderwijsbehoeften.

Bron: Szumski, G., Smogorzewska, J., & Karwowski, M. (2017). Academic achievement of students without special educational needs in inclusive classrooms: A meta-analysis. *Educational Research Review*, 21, 33–54 <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2017.02.004>

Meer informatie:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inclusief-onderwijs>

Elke dag inclusiever bij de SKPR

Ook bij de SKPR geloven we dat ieder kind ertoe doet. Zien en gezien worden is de basis van inclusie. In lijn met de koers van de RVKO – Elke dag inclusiever – zetten wij ons elke dag in voor een veilige en inspirerende omgeving waarin elk kind zich welkom en erkend voelt.

Wij staan voor een kansrijke ontwikkeling voor alle kinderen. Diversiteit zien we als kracht. Daarom investeren we in gelijke kansen door onder meer samen te werken met de bibliotheek, het ondersteunen van zindelijkheidstraining en het bieden van verlengde peuteropvang (VE). We signaleren vroeg en sluiten aan bij wat een kind nodig heeft. Ook werken we aan een sterke doorgaande lijn met de basisscholen.

Op de groepen bieden we hoogwaardige, eigentijdse opvang met oog voor ieder kind. We creëren dagelijks momenten waarin kinderen zich gezien voelen, verschillen mogen bestaan en iedereen erbij hoort. Zo bouwen we samen aan een inclusieve toekomst.

Wil jij in jouw groep in de kinderopvang of op school meebouwen aan het vergroten van de kwaliteit? Bekijk dan het opleidingsaanbod van de TMA.

Het aanbod vind je hier:

IB-dag 20 mei 2025

‘Inclusief onderwijs vraagt om een lange adem, maar elke stap telt’

Op dinsdag 20 mei 2025 kwamen de intern begeleiders van de RVKO samen voor de jaarlijkse IB-dag, dit keer rondom het thema ‘Elke dag inclusiever onderwijs’. Samen verdiepten ruim 60 collega’s zich in de actuele ontwikkelingen, deelden ervaringen en lieten zich inspireren om het onderwijs nog inclusiever te maken.

Bovenschools directeur en portefeuillehouder Inclusief onderwijs Myra Zweekhorst trapte af met een persoonlijk verhaal. Daarna volgde een inspirerende lezing door Ferry Lock, docent aan het Instituut voor Onderwijs en Orthopedagogiek van de Hogeschool Utrecht. Hij benadrukte dat inclusie geen project is, maar een houding – iets wat we elke dag, in elke groep, vormgeven. Ferry’s boodschap: ‘Het begint met kleine stappen, bij de manier waarop we kijken naar kinderen en collega’s en bij de overtuiging dat ieder kind erbij hoort en tot bloei kan komen’.

Praktijkvoorbeelden

Daarna was het tijd voor verdiepende workshops over verschillende thema’s. Zo bogen de IB’ers zich over het belang van positieve attitudes als basis voor inclusie. Ook werden de inclusieladders van Sardes toegelicht. Verder was er informatie over de visie van de RVKO en de werkagenda van OCW, die richting geven aan beleid voor inclusief onderwijs. Daarnaast zijn er inspirerende initiatieven en praktijkvoorbeelden uit onze

eigen RVKO-scholen gedeeld, o.a. casuïstiek uit het SBO, bestaande samenwerkingen tussen onderwijs en zorg en een samenwerking tussen het SBO en het regulier onderwijs.

Inclusiespel

In de middag kwamen de leercirkels bijeen voor het inclusiespel, een speelse manier om met elkaar het gesprek aan te gaan, aan de hand van vragen, zoals ‘Wat gaat er al goed? Waar zijn we trots op? En waar liggen onze uitdagingen?’. De open gesprekken leverden waardevolle inzichten op en brachten de intern begeleiders weer dichter bij elkaar.

De dag werd afgesloten met een gezamenlijke check-out en een wrap-up. De conclusie: inclusiever onderwijs vraagt om een lange adem, maar elke stap telt. De IB-dag liet zien hoeveel kracht er al in onze scholen aanwezig is en hoeveel bereidheid er is om samen te groeien. De grootste uitdaging wordt gezien in de samenwerking met externe partijen, het voortgezet onderwijs en het anders organiseren in de school om kwalitatief goed onderwijs te kunnen bieden voor alle kinderen. Een thema dat vraagt om een vervolg, waarbij wij als RVKO blijven ontwikkelen en verdiepen: elke dag een beetje inclusiever!

Nicky Houweling, Team Onderwijskwaliteit

Kirsten Poort (staand),
Emmausschool.

Schakelklassen

'Elk kind heeft recht op onderwijs'

Op verschillende RVKO-scholen bestaan Schakelklassen voor instromende (buitenlandse) leerlingen met achterstanden op het gebied van taal en rekenen. Hoe is dit georganiseerd en tegen welke dingen loop je als school op wanneer je begint met een Schakelklas? Drie ervaringsdeskundigen vertellen meer over de praktijk van onderwijs aan nieuwkomers. *Tekst: Philip Reedijk*

Emmausschool:

Al ruim 25 jaar inclusief

Meer dan 25 jaar geleden begon de Emmausschool in Rotterdam-West als één van de eerste RVKO-scholen met een aparte vorm van onderwijs voor kinderen met achterstanden. IB'er Kirsten Poort: 'Onze school kreeg steeds meer anderstalige kinderen uit de wijk die een grote achterstand hadden op het gebied van taal en rekenen. Eén van onze leerkrachten heeft dat toen op zich genomen en dat is gaan groeien. Inmiddels hebben we vijf eerstejaars Schakelklassen. We houden een maximum aan van 16 kinderen, in de leeftijd van 6 tot 9 (middenbouw) en 9 tot 12 (bovenbouw).'

De afgelopen jaren is de vraag toegenomen, als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de komst van een COA-opvanglocatie voor asielzoekers bij het Marconiplein. Dit zijn vooral statushouders, dus mensen die hier mogen blijven, maar steeds vaker ook mensen die nog in de procedure zitten. 'Dat maakt het voor ons niet makkelijker, want die mensen verhuizen vaak of verdwijnen van de radar. Voor ons maakt dat overigens verder niet uit: elke kind heeft wat ons betreft gewoon recht op onderwijs.'

Financiering

Een school krijgt van verschillende kanten een financiële bijdrage voor de extra kosten die een Schakelklas met zich meebrengt. Kirsten: 'Nieuwkomers hebben vier jaar lang recht op individuele ondersteuning van het Rijk: het eerste jaar automatisch, daarna op aanvraag. De gemeente Rotterdam betaalt een bijdrage per klas. Het totale financiële plaatje is best een puzzel. Om die reden moesten we ook stoppen met onze tweedejaars Schakelklas.'

Doorstroom

Het is de bedoeling dat de kinderen uit de Schakelklas zo snel mogelijk doorstromen naar een reguliere groep. 'De kleuters beginnen sowieso in een reguliere groep, daar zijn de verschillen nog klein. In het kader van inclusief onderwijs laten we groep 3-kinderen die vóór de herfstvakantie bij ons komen, beginnen in een reguliere groep. Als kinderen zich later melden, zijn de verschillen al te groot: zij starten dan in de Schakelklas. Vanaf groep 4 gaan ze altijd eerst naar een Schakelklas. Kinderen hebben recht op 40 weken schakel-onderwijs. De meesten blijven – afhankelijk van de ontwikkeling die ze doormaken – meestal een jaartje in een Schakelklas. Soms is dat niet voldoende en blijven ze wat langer. De graadmeter is eigenlijk de taal cursus Nederlands: als ze die hebben gehaald, kunnen ze door. En halen ze het nog niet, dan worden hun 40 weken automatisch verlengd met 10 weken.'

'We moeten deze kinderen een goede basis geven, en veel liefde'

Maatwerk

Door de vele individuele verschillen en maatwerk is werken met een Schakelklas erg intensief voor de leerkrachten en de IB'ers. Kirsten: 'Dit werk heeft heel veel organisatie nodig: je moet alle lessen eigenlijk dubbel voorbereiden omdat je overal over na moet denken. Er zijn enorme verschillen binnen een klas. Sommige kinderen hebben nog nooit een school van binnen gezien of kennen ons Latijnse alfabet niet. Als het goed gaat, geeft dat natuurlijk veel voldoening. Maar je gaat ook door diepe dalen, bijvoorbeeld als een kind waar je veel voor hebt gedaan, opeens zonder bericht wegblijft en zich nooit meer laat zien. Het is een beetje een rollercoaster.'

Hoe doen de kinderen het na groep 8?

Kirsten: 'Dat wisselt enorm, net als bij andere kinderen. Veel kinderen stromen uit naar het vmbo en er zitten ook havo/vwo-leerlingen tussen. We zien vaak wel verschillen tussen kinderen van gemotiveerde ouders die hier uit vrije keuze zijn, zoals expats, en vluchtelingen die lang hebben rondgezworven en uiteindelijk hier terecht zijn gekomen. Voor ons maakt het niet uit: elk kind is welkom. We hebben begrip voor alle individuele situaties, frustraties en trauma's, maar het moet wel veilig zijn voor de andere kinderen en de leerkrachten. En in sommige gevallen kunnen we niet helpen, dan is er specialistische hulp nodig. Bijvoorbeeld bij kinderen met zwaar autisme of een andere zware beperking, waarbij een op een begeleiding nodig is, dat past niet in een Schakelklas, dan is zorg belangrijker dan onderwijs.'

Annemarie van Oers,
Augustinusschool.

Augustinusschool: 'Improvisatievermogen en geduld'

Op de Augustinusschool in Rotterdam-Centrum was de aanleiding voor het starten van een Schakelklas net even anders dan op de Emmaus: 'Wij zagen de aanmeldingen voor onze reguliere groepen afnemen', vertelt directeur Annemarie van Oers. 'Tegelijkertijd kregen we steeds meer aanvragen vanuit de migrantenhoek, die wij door moesten verwijzen naar scholen met schakelklassen. Uiteindelijk maakt het ons niet uit waar een kind vandaan komt, wij willen het gewoon een fijne plek en goed onderwijs geven. Wij zijn in november 2023 gestart met onze eerste Schakelklas als dependance onder het BRIN-nummer van de Emmausschool.'

'Je haalt je best veel op de hals, dus we waren blij dat we in het begin konden sparren met de Emmaus. We hebben kinderen met de meest uiteenlopende achtergronden: kinderen van hoogopgeleide Aziatische of Amerikaanse expats, kinderen die rechtstreeks uit de woestijn of uit een oorlog komen, en ga zo maar door. Je hebt dus niet alleen te maken met taal- en rekenachterstanden, maar ook vaak met slechte lichamelijke en geestelijke gezondheid: ondervoeding, slechte tanden, verdriet, woede, pijn en trauma's. Dat eist veel improvisatievermogen en geduld van de leerkracht. En soms is de problematiek zó complex dat er echt professionele hulp bij nodig is, via PPO bijvoorbeeld.'

Gemixte klassen

Aanvankelijk hadden we een groep kinderen met soortgelijke achtergronden bij elkaar in een klas, van COA-opvanginstelling De Silja. 'Op dit moment sturen we meer op een mix van nationaliteiten en culturen. In zo'n klas wordt er sneller Nederlandse gesproken, omdat dat de enige manier is om onderling en met de leerkracht te communiceren. Ook is de sfeer in de klas hierdoor verbeterd.'

Intensieve begeleiding

Inmiddels heeft de Augustinusschool een middenbouwklas én een bovenbouwklas, elk met een maximum van 16 leerlingen. 'Omdat wij nu ook kinderen van een COA-opvanglocatie ontvangen, is het hier wel een beetje een duiventil. Kinderen komen en gaan soms sneller dan je zou willen, omdat hun ouders elders een woning krijgen toegewezen. Soms komen ze van de ene op de andere dag niet meer opdagen. Binnen een groep zijn enorme verschillen: de leerkracht moet rekenen en taal soms in wel vier verschillende groepjes doen. We werken zoveel mogelijk met een vaste leerkracht voor de hele week, waar mogelijk ondersteund door een onderwijsassistent. Sinds december 2024 hebben we ook een ervaren IB'er die zich volledig richt op de Schakelklassen en je merkt dat dat echt heel erg nodig is. Zij begeleidt de leerlingen en houdt hun ontwikkeling bij. We volgen deze leerlingen met speciale taal- en rekentoetsen. Elke 10 weken zijn er voortgangsgesprekken met de ouders, meestal via de Tolken telefoon.'

Zien jullie al mooie resultaten van jullie Schakelklas? Annemarie: 'We zijn nu anderhalf jaar bezig en zien dat onze 'schakelkinderen' goed doorstromen en mee kunnen komen in de reguliere klassen. Voor ons was het een goede beslissing om een Schakelklas te starten, maar het is best een investering in personeel en materialen, dus je moet er goed over nadenken. Wij zijn gewoon begonnen onder het motto 'Al doende leert men'. Daarbij was de steun vanuit de Emmausschool en vanuit de RVKO erg fijn. Een van de Schakelklas-leerkrachten gaat nu een speciale opleiding doen, want we hebben gemerkt dat dat eigenlijk wel nodig is. Ook een achtergrond in NT2 is best handig.'

Stephanusschool: 'Een fijne en veilige plek'

De Stephanusschool is al rond 2012 begonnen met een taalklas, vertelt directeur Astrid van Gogh. 'We hadden aanvankelijk aparte groepjes voor kinderen met een taalachterstand die na ongeveer een jaar tegelijk instroomden in een reguliere groep. Dat zorgde voor veel onrust en een andere dynamiek in de ontvangende groep, dus dat hebben we snel veranderd. Zo rond 2014 kwam er subsidie vanuit de gemeente. In het begin kwamen er vooral kinderen van expats en hoogopgeleide Syriërs. Omdat het er nooit heel veel tegelijk waren, lieten we de kinderen gewoon in de reguliere groepen beginnen, want daar leren ze de taal uiteindelijk toch het snelst. We hadden voldoende leerkrachten en ondersteuning om ze daar extra aandacht te geven. 's Middags kregen ze in kleine groepjes extra taallessen.'

Brandalarm

Na verloop van tijd kwamen er steeds meer kinderen: 'Dat werd te intensief voor de leerkrachten van de reguliere groepen en daarom zijn we vanaf 2019 begonnen met twee aparte Schakelgroepen. Die waren

steeds snel gevuld, met kinderen uit de buurt, expats of bijvoorbeeld kinderen van de Harbour International School. Dit schooljaar hebben we voor het eerst ook kinderen van de asielboot ingeschreven. We zien wel dat deze kinderen een andere achtergrond hebben dan de vluchtelingkinderen van een paar jaar geleden. Bij de eerdere groep Syrische kinderen konden wij niet onverwacht een brandoefening doen, dan doken ze van angst onder de tafels. Wij moesten eerst aan het trauma werken, alvorens kinderen konden openstaan om te leren. De kinderen die nu komen, hebben geen oorlog meegemaakt. Ze hebben soms al jaren in Turkije gewoond en zijn van land naar land verhuisd. Zij missen structuur en hebben nauwelijks onderwijs gehad. Onze aandacht gaat nu uit naar het aanleren van sociaal gedrag en het bijbrengen van de eerste schoolse vaardigheden.'

'De doorstroom gaat gefaseerd, ook om de dynamiek in de ontvangende groep goed te houden. We blijven de kinderen daar monitoren en ze krijgen extra ondersteuning op het gebied van taal. Je ziet in de reguliere groep ook weer grote verschillen tussen de kinderen; de eindresultaten geven eenzelfde beeld als bij de reguliere leerlingen. Sommige kinderen doen na groep 8 nog een jaartje de Internationale Schakelklas vóór ze naar het reguliere voortgezet onderwijs gaan.'

'De Schakelklas hoort echt bij de Stephanusschool. Als je door alle problemen en trauma's heen kijkt, zie je gewoon kinderen. En wij willen elk kind een fijne en veilige plek geven om te leren! Wat ons erg heeft geholpen, was het collegiale overleg met andere RVKO-scholen met een Schakelklas. Op www.lowan.nl is veel informatie te vinden over onderwijs aan nieuwkomers. En via het wijkoverleg is er ook kennisuitwisseling met alle andere Rotterdamse scholen met een Schakelklas. Je staat er dus niet alleen voor.'

'Elk kind is welkom!'

Astrid van Gogh,
Stephanusschool.

Column

‘Ik ben moe, ik ben echt klaar. Ik heb het even gehad’

*Haitske de Visser, leerkracht groep 6/7/8 en talentbegeleider
HB, Montessorischool Capelle*

Afgelopen week spraken mijn collega en ik over ons onderwijs. Begin januari is onze bovenbouw-klas gegroeid met acht nieuwe leerlingen, door het vertrek van een collega. Het is aanpoten, je wil iedere leerling zien en bedienen op niveau. We zijn beide vermoeid en voelen de, al dan niet onszelf opgelegde druk van het vormen van en presteren met de nieuwe klas.

‘Inclusief onderwijs, met elkaar voor alle kinderen en jongeren’. De praatplaat van het ministerie van OCW laat zien dat een inclusieve school drie kenmerken heeft: iedereen is welkom, ontwikkelt zich en hoort erbij, er is goede ondersteuning voor iedereen, en alle kinderen en jongeren leren en doen mee.

Ik word hier blij van en denk tegelijkertijd aan het verandermodel van Knoster: een praktisch en inzichtelijk raamwerk dat complexe veranderprocessen in organisaties begeleidt. Een geslaagde verandering heeft vijf elementen nodig: een visie, urgentie, een plan, middelen en competentie. De visie op inclusief onderwijs is er. Het is, volgens OCW, duidelijk wat er van scholen verwacht wordt. De urgentie zien we, een leerkracht wil het beste voor ieder kind. Het plan: op de meeste scholen een overgang naar inclusief onderwijs in 2035.

Het element ‘middelen’ lijkt een probleem. Het einde van het Nationaal Programma Onderwijs is in zicht. Ook wordt de Regeling Gerichte Bekostiging Basisvaardigheden niet aangepast voor loon- en prijsontwikkelingen.

‘Wie wil zorgen dat leerlingen niet uit de boot vallen, moet zorgen dat de kwaliteit van de boot goed is’ – Pameijer 2009

Een tekort aan middelen zorgt volgens het verandermodel voor frustratie. Klassen worden groter, ondersteuning minder, verwachtingen hoger en dus de druk op leerkrachten hoger. En wanneer er niet geïnvesteerd gaat worden in de juiste competenties, blijft verandering een verre droom. Mijn collega en ik stelden onszelf weer de vraag: waarom de keuze voor het onderwijs en wat maakt ons hier gelukkig?

We willen kinderen ondersteunen in het ontdekken wie ze (willen) zijn, zelfvertrouwen helpen ontwikkelen, hen inspireren, een kennisbasis opbouwen: de toekomstige generatie versterken op alle vlakken én verdraagzaamheid meegeven, iets wat de wereld nu wel nodig heeft. Dit alles past bij een inclusieve samenleving, mooi samenvallend met inclusief onderwijs: iedereen is welkom op school, de leeromgeving is zo ingericht dat alle jongeren meedoen en leren en de brede ontwikkeling van de jongeren staat centraal.

Wij zien de urgentie en schoonheid van inclusief onderwijs. Maar wij hopen ook dat ingezien wordt dat de urgentie van middelen ook van belang is, om te zorgen dat de kwaliteit van ons onderwijs hoog kan en zal blijven, dat iedere leerling gezien en bediend kan worden en dat iedere leerkracht de schoonheid van ons vak blijft zien.

Directiedag 22 mei 2025

‘Niemand komt zijn bed uit om kinderen uit te sluiten’

Iedere dag, iedere week, ieder schooljaar verbeteren we het onderwijs aan onze kinderen, daarom noemen wij dit bij de RVKO werken aan inclusiever onderwijs. Dit doen we stapje voor stapje.

Naar aanleiding van de directiedag in december 2024 zijn op donderdag 22 mei 2025 de directieleden opnieuw bij elkaar gekomen om samen verder te werken aan deze ontwikkeling. Twee dagen eerder hebben de intern begeleiders van de scholen dit ook gedaan.

Leerlingen aan het woord

De directiedag startte met een video waarin verschillende kinderen die extra zorg nodig hebben, vertelden wat het met hen heeft gedaan om op een reguliere school binnen de RVKO te kunnen zijn. Eén van deze kinderen deed echt een appèl op ons allen: ‘Het kan gewoon, als je maar genoeg met elkaar praat! Dan kom je altijd wel ergens’. Daarna nam Patrick van Daalen van Unity 99 ons mee in het belang van de juiste mindset bij jong én oud als het leven tegen zit. Bijzonder is dat Patrick niet succesvol was op school – deze ervaringen zet hij in om kinderen te helpen.

Dialogoog is belangrijk

In verschillende samenstellingen hebben de directies met elkaar gesproken over inclusiever onderwijs en hoe we dit binnen de scholen kunnen doorontwikkelen. De ervaring leert daarbij dat het gesprek voeren over zaken waar je trots op bent, waar je dromen en ook zorgen over hebt, de mindset om dit samen te doen, vergroot.

Tools getest

In een uitgebreide werksessie hebben de directieleden verschillende tools uitgeprobeerd om te bekijken wat voor hun team werkt. De RVKO-inclusieladders zijn speciaal ontworpen om samen te bepalen waar je school staat op het gebied van inclusief onderwijs en wat doorontwikkeld kan worden. Een klein swipe-spelletje helpt het

gesprek over inclusiever onderwijs op gang. De komende tijd kunnen dus op alle scholen en in alle teams stapjes gezet worden.

Samen kunnen we het

Iedereen, van alle scholen, wil werken aan dit thema. Dit kan alleen als we samenwerken! Samenwerken met alle partners in en rond de school. Dat vraagt om lef! Lef om buiten de kaders van je eigen school (en bestuur) te kijken. Zo zorgen we samen voor inclusiever onderwijs, thuis nabij, voor alle kinderen in de regio Rotterdam.

Stefan van der Worm, directeur De Grote Reis

Ook bij de organisatie van deze directiedag is intensief samengewerkt door verschillende medewerkers van het bestuursbureau en directies van scholen. De samenwerking zorgt er voor dat deze ontwikkeling breed gedragen wordt.

RVKO-finale First Lego League 2025

Aan het begin van het schooljaar 2024–2025 zijn ruim 25 RVKO-scholen gestart met de First Lego League (FLL). Het thema voor dit seizoen was 'Submerged', ofwel ondergedoken. De leerlingen werden ondergedompeld in de onderwaterwereld van onze planeet.

De bovenbouwleerlingen van de deelnemende scholen zijn in het diepe gesprongen om te werken aan de vier wedstrijdonderdelen van de RVKO FLL, namelijk:

- de robotwedstrijd op de 'Submerged'-wedstrijdmat;
- het robotontwerp van de geprogrammeerde robot;
- de Core Values (kernwaarden van FLL) met betrekking tot samenwerken;
- het Innovatieproject bij het thema 'Submerged'.

Bijna iedere school heeft een schoolfinale gehouden. De winnaar van de schoolfinale mocht naar de RVKO Finale First Lego League 2025 op vrijdag 23 mei 2025. Een professionele jury beoordeelde de vier wedstrijdonderdelen tijdens de finale.

Opvallende presentaties

Bij de presentaties van het Innovatieproject viel het team Six Guys van de Montessori Capelle op met hun 3D geprinte onderzeeër. De Paus Joannesschool kwam met hun door leerlingen ontwikkelde games over plastic afval in de oceanen. En het team Maasleague van De Maasoever liet hun YouTube-filmpje zien, over onder andere hun bezoek aan A-Seal, de zeehondenopvang in Stellendam.

Awards uitgereikt

De finaledag werd afgesloten met het uitreiken van de eerste, twee en derde Award per wedstrijdonderdeel en de Overall Award voor het team dat gemiddeld het hoogste scoorde op alle onderdelen. Deze RVKO Award ging dit jaar naar het team Oost-West van De Oosthoek uit Bleiswijk.

Het thema voor het seizoen 2025–2026 is al bekend en gaat over archeologische opgravingen! Graven de kinderen van jullie school ook mee het komend schooljaar?

Best practices uit de dagelijkse RVKO-praktijk

‘Niet ieder kind past in één standaardaanpak’

Kindercoach, ambulante begeleiding, extra Nederlandse les, Micado-groep, Klus-klas, ONZE Aanpak en Sterrenklas. De redactie maakte een ronde langs zeven scholen. Hoe geven zij nu al vorm aan inclusief onderwijs? Wie en wat hebben ze daarbij nodig? ‘Inclusief onderwijs betekent extra hulptroepen inschakelen, want je kunt niet alles alleen doen.’ *Tekst: Helene de Bruin.*

‘Durf hulp van zorgexperts in te zetten’

- Wie:** Kitty van den Bulk, directeur
Wat: ONZE aanpak (Onderwijs en Zorg Expertise)
Waar: De Regenboog, Rotterdam-Zuid (Beverwaard)
Wanneer: Sinds 2019 doet De Regenboog samen met de Hildegardis mee met een pilot van PPO Rotterdam om de afstand tussen zorg en onderwijs te verkleinen. De pilot is na vijf jaar succesvol afgesloten, nu bekostigt de Regenboog ONZE aanpak deels zelf.
Hoe: Nadat leerkracht en intern begeleider (IB) merken dat een kind meer nodig heeft op het gebied van gedrag, observeert de gedragswetenschapper het kind en schrijft een plan van aanpak. De onderwijs-zorgassistent voert het plan uit: wekelijks 1 tot 2 keer, gedurende 8 weken.

‘Een blokkade door faalangst, emotieregulatie, moeite hebben om samen te spelen. Er kunnen verschillende redenen en oorzaken zijn waarom een kind (tijdelijk) zichzelf in de weg zit. Dat kan het leerproces van het kind verstoren, maar ook dat van de groep. De leerkracht gaat natuurlijk eerst met de IB'er aan de slag, maar als zij er niet uitkomen dan hebben we snel hulp van een gedragswetenschapper die 1,5 dag

per week voor onze school werkt. Normaal gezien loopt zo'n traject bijvoorbeeld via jeugdhulpverlening, maar voordat een kind hulp krijgt, wacht je weken, om vervolgens op een wachtlijst te komen voor een verdere aanpak. Dankzij de hulp van de gedragsexpert kunnen we direct met een kind aan de slag. Mede door deze extra gespecialiseerde hulp konden we een kind dat via een andere school kwam en al een tijd thuiszat, met ONZE aanpak toelaten, laten wennen en geleidelijk laten instromen.

De grootste winst is natuurlijk voor het kind zelf, maar ook leerkrachten worden enorm geholpen. Door de gedragswetenschapper en onderwijszorg-assistenten leren ze door een andere bril naar gedrag te kijken én hun arsenaal aan tools en interventies groeit. Ook niet onbelangrijk: ze voelen zich ondersteund. Dankzij de expertise die we in huis hebben, is er direct hulp, een plan van aanpak en actie. Ik weet dat er leerkrachten zijn die dankzij deze ondersteuning hun werkplezier hervonden en besloten leerkracht te blijven.

We zetten ONZE aanpak ook wel eens in op een hele groep, omdat er gedoe is of gepest wordt. De groepsdynamiek kan door zo'n interventie vaak vrij snel ten goede keren. Mijn tip: durf hulp van zorgexperts in te zetten en buiten de kaders van het onderwijs te kijken.’

‘Sterrenklas werkt positief op kind, klas en leerkracht’

Wie: Carolien van Dijk, directeur
Wat: Sterrenklas
Waar: Mgr. Bekkersschool, Spijkenisse (Groenewoud)
Wanneer: Wat we sinds september 2023 vooral hebben geleerd is dat inclusief onderwijs niet draait om losse maatregelen, maar om een manier van denken. Niet ieder kind past in één standaardaanpak. Door samen te blijven zoeken, blijven we in beweging en precies daar ontstaat groei.
Hoe: In de Sterrenklas krijgen leerlingen ‘s ochtends doelgerichte instructie in een kleinschalige, rustige setting. ‘s Middags keren ze terug naar hun eigen groep om mee te draaien met alle activiteiten van hun klas, zoals gymlessen en schooluitjes. Zo blijven ze verbonden met hun klasgenoten. De Sterrenklas bestaat uit dertien leerlingen uit groep 5 tot en met 8.

‘Onze ontwikkeling van inclusief onderwijs begon met een belangrijke stap: goed kijken naar onze populatie. Wie zijn onze leerlingen? Wat hebben zij nodig? Wat doen we al goed en waar laten we nog kansen liggen? We namen onze basisondersteuning onder de loep. Binnen een drukke en volle klas bleek het lastig om deze ondersteuning goed te bieden. Met een gemiddeld leerlingaantal van 27 per klas, vooral in de bovenbouw, liepen we tegen grenzen aan.’

Sommige leerlingen volgen op meerdere vakgebieden een eigen leerlijn en hebben daarbij behoefte aan rust, structuur en herhaling. Dat gebeurt nu in de Sterrenklas. Hier is niet alleen aandacht voor rekenen en taal, maar ook voor mindset, zelfvertrouwen, doorzettingsvermogen en plannen. Juist deze vaardigheden zijn voor deze groep leerlingen belangrijk. In de reguliere setting liepen ze vaak vast; het tempo lag te hoog en dat leidde bij velen tot onzekerheid. In de Sterrenklas krijgen ze weer vertrouwen in hun eigen kunnen.

De effecten zijn duidelijk zichtbaar: kinderen groeien in kennis én in zelfvertrouwen. Ouders zijn positief, collega’s zien het verschil en de leerlingen voelen zich gezien. Waar we eerst bang waren dat een aparte klas tot uitsluiting zou kunnen leiden, bleek juist het tegenovergestelde: kinderen voelen zich veilig, gehoord en gewaardeerd. Ook voor de leerkrachten is de Sterrenklas een verademing. Waar ze eerder aangaven tijd tekort te komen om deze leerlingen goed te begeleiden, merken ze nu dat de leerlingen in de middag met nieuwe energie terugkomen in de groep. Dat werkt positief door op de hele klas.’

‘Van elkaar leren’

Wie: Jacco van de Burgt, directeur
Wat: LuNico
Waar: SBO Lucas, Rotterdam (Delfshaven)
Wanneer: In juli 2024 is de eerste LuNico-groep begonnen om kinderen van het speciaal basisonderwijs de mogelijkheid te bieden naar het regulier onderwijs te laten terugstromen en leerlingen in het regulier onderwijs een boost te geven, zodat ze weer kunnen aanhaken in hun groep.
Hoe: Maximaal twaalf kinderen (drie van SBO Lucas en negen van de Nicolaasschool) werken tien tot twaalf weken, drie dagen in de week zeer intensief aan spelling, rekenen en lezen. De andere twee dagen zitten ze in hun eigen klas.

‘Samenwerking vind ik heel belangrijk, met leerlingen en met collega’s en ook tussen scholen onderling. Toen ik bij de Lucas begon, wilde ik leren van andere directeuren. Al snel kwam ik aan de praat met Annemarie Brinkhof, directeur van de Nicolaasschool, zij had al eerder een soortgelijk project als de LuNico opgezet. Dat gesprek leidde tot de vraag: ‘Waar droom je nog van?’

Daar zijn de eerste zaadjes van de samenwerking tussen onze scholen en van de LuNico geplant. Bij elke start van een LuNico-blok komen er gelijke groepers van de Nicolaasschool en onze school bij elkaar in één klas. Voor onze kinderen is het doel om te kijken of het mogelijk is ze te laten terugstromen naar het regulier onderwijs. Tot nu toe is dat met elke Lucasser gebeurd, dat vinden wij echt geweldig. De ouders zijn ook erg dankbaar. Wanneer wij ze vertellen dat de LuNico misschien wel een optie is voor hun kind, dan zie je die ogen helemaal gloeien: ‘Gaaf het zó goed dan?’

Omdat deze werkwijze nog nieuw is, blijven we bijstellen en evalueren. Zo zien we dat de kinderen uit groep 3 in kortere tijd een achterstand inlopen dan kinderen uit groep 5. Maar een ding is zeker: al vanaf het begin waren we blij met de werkwijze, samenwerking én de resultaten. Inclusiviteit betekent soms ook dat je kinderen juist even uit de klas moet halen, om ze daarna weer in volle glorie in hun eigen klas te zien verder leren. Juist door leerlingen niet in een hokje te plaatsen, maar te focussen op hun onderwijsbehoeften en daarop in te spelen, bieden wij samen ieder kind een eerlijke kans tot groeien. Net als de kinderen heb ik ook erg veel bijgeleerd van dit initiatief. Laten we van elkaar blijven leren.’

'Van Paaseitjes-test tot vakoverstijgend burgerschap'

Wie: Nathalie van het Hoofd, directeur.
Wat: Speciaal basisonderwijs, leerlingen functioneren op het grensgebied ZML-cluster 3/SBO tot regulier SBO.
Waar: SBO Johannes-Martinusschool, Rotterdam-Crooswijk.
Wanneer: Sinds 2018 werkt deze school vanuit een betekenisvolle visie die ertoe leidt dat iedere leerling de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen.
Hoe: De groepen bestaan uit maximaal zestien leerlingen. Hierdoor is er veel extra aandacht en ruimte om op eigen tempo zich te ontwikkelen.

Bij elk thema stellen we voor taal en rekenen een schoolbreed doel vast.

Daarnaast werken de leerlingen veel samen. Onze jaarlijkse Paaseitjes-test is een schoolvoorbeeld van hetzelfde doen op verschillende manieren en niveaus. Het ene kind vindt een ei lekker of niet, terwijl een ander kind ook ingrediënten benoemt, kijkt naar prijs-kwaliteit of verpakkingen. De leerlingen die meer aankunnen, verwerken de informatie in een tabel. Zo werken ze samen aan een onderwerp, herkennen elkaars talenten en leren van elkaar.

Leerkrachten stimuleren leerlingen om op onderzoek uit te gaan, vragen te stellen en hun ervaringen te delen. Door ze regieversterkend te leren handelen, ontwikkelen ze eigenaarschap en leren ze zichzelf (beter) kennen. Ik ben van mening dat onze visie eraan bijdraagt dat iedere leerling optimale ontwikkelingskansen krijgt. Voor een groot deel van onze ZML-cluster 3 SBO-leerlingen betekent dit uitstromen naar het Praktijkonderwijs in plaats van naar het VSO-cluster 3. Ons streven is de kinderen zo zelfredzaam en zelfstandig mogelijk te laten uitstromen, dat zij zich bewust zijn van talenten en zich verantwoordelijk voelen. Zo helpen we hen om met al deze vaardigheden een eigen plek in de maatschappij in te nemen.'

'Ik vind het belangrijk dat onze leerlingen met plezier naar school gaan, naar een plek waar zij zich gezien en gehoord voelen, met ruimte voor talentontwikkeling. Wij creëren die sfeer door binnen elk thema, les en activiteit aandacht te hebben voor onze vier waarden: creativiteit, vertrouwen, zorgen en zelfstandigheid. Om ervoor te zorgen dat leerlingen geïnspireerd en gemotiveerd worden en om hun leefwereld te vergroten, werken wij thematisch, betekenisvol en vakoverstijgend. Naast het lesaanbod voor taal en rekenen bieden we Burgerschap en digitale geletterdheid vakoverstijgend aan. Binnen de thema's kunnen onze leerlingen op eigen tempo en manier leren, werken en zich ontwikkelen.

'Het geheim van LuNico is tijd en rust'

Wie: Pauline Utens, leerkracht.
Wat: LuNico.
Waar: Nicolaasschool, Rotterdam-West.
Wanneer: Sinds dit schooljaar werkt deze reguliere basisschool met SBO Lucas nauw samen om kinderen met leerachterstanden in het verlengde van het klasprogramma bij te spijkeren.
Hoe: Maximaal twaalf kinderen (drie van SBO Lucas en negen van de Nicolaasschool) werken tien tot twaalf weken zeer intensief aan lezen, rekenen en spelling. Er zijn nu drie LuNico groepen geweest van 3e, 4e en 5e groepers.

'Inclusief onderwijs betekent soms ook dat je kinderen met gelijksoortige leerstijlen, blokkades of achterstanden tijdelijk uit de klas haalt om ze juist in hun groep te kunnen laten blijven. Dat klinkt misschien tegenstrijdig, maar met onze LuNico-groep proberen we de cognitieve 'gaten in de muurtjes' te repareren zodat de kinderen weer meekunnen met hun eigen groep. Ik zie hier kinderen grote sprongen maken, bijvoorbeeld in tien weken een jaar leesachterstand wegwerken.

Voordat ik met een groep start, heb ik twee dagen om de twaalf kinderen goed te leren kennen. Waar zitten de 'gaten'? Welke kinderen kan ik samennemen voor uitleg? Omdat ik al sinds 1994

als leerkracht voornamelijk in de middenbouw werk, kan ik snel inschatten wat een kind mist en ken ik talloze wegen en omwegen om een kind iets uit te leggen.

Het geheim van LuNico is tijd en rust. Drie dagen per week hebben we volle focus voor lezen, rekenen en spelling. Tijdens die dagen geen gym en geen handenarbeid. Focus bereik ik door bijvoorbeeld een uur rekenvaardigheid op te hakken in blokken. Tussendoor doen we korte spelletjes op het digibord of op de computer of we bewegen. Ook deze micropauzes staan in het teken van leren, op een speelse manier, bijvoorbeeld letters en woorden lezen tijdens een dansje of verliefde harten bij elkaar zoeken op de gang. Na zo'n 'spelmoment' heeft een kind weer superfocus.

We zijn dit schooljaar begonnen en dat was best spannend. Ook om de ouders mee te krijgen, want hun kind ging naar een 'speciale' groep, samen met kinderen uit het speciaal onderwijs. Toen ze merkten dat hun kind in de LuNico steeds meer plezier en zelfvertrouwen kreeg, deed de 'schoolpleinreclame' de rest. Ook de leerkrachten zijn enthousiast, zij merken dat de kinderen cognitief en mentaal sterker zijn na LuNico. Daarnaast merken ze positief verschil in de leerhouding; ik ben nogal van de structuur en stappenplannen en dat draag ik over. En de LuNico-kinderen? Die gaan (weer) met plezier naar school.'

‘We hebben haar een **plekje** gegeven en het is gelukt!’

Wie: Kim Boonstra, directeur.
Wat: Extra hulptroepen op verschillende vlakken: kindercoach, ambulante begeleiding, extra Nederlandse les, Executieve vaardigheden klas, Micado-groep (als Plusklas) en Klusklas voor praktisch ingestelde kinderen.
Waar: Paus Joannesschool, Rotterdam-Zuid
Wanneer: Sinds de start van Kim als directeur (2021) komen externe specialisten en ondersteuners in de school.
Hoe: Het team en de kinderen worden op verschillende manieren en momenten ondersteund. Het geeft iedereen veel lucht en vreugde en zorgt ervoor dat kinderen uit de buurt zich (zo lang mogelijk) in deze school kunnen ontwikkelen.

‘Het was als leerkracht belangrijk voor mij om goed te kijken naar wat een kind nodig heeft en op welke manieren ik dat zou kunnen bieden. Inclusiviteit stond toen al hoog in mijn vaandel. Nu ik directeur ben, is het mijn taak om goed te kijken naar wat iemand nodig heeft: kind én leerkracht. Daarnaast vind ik het mijn plicht om ervoor te zorgen dat kinderen die in deze wijk wonen, ook naar deze school kunnen gaan, dat kinderen zich goed voelen in de buurt en met vriendjes dichtbij.

We hebben bijvoorbeeld een kind met gehoorproblemen. Dankzij een stemkastje dat de juf draagt, kan het dove meisje met de leerkracht in gesprek. Het is super hoe die leerkracht hiermee omgaat en het meisje op school kan blijven in haar buurt. Daarnaast krijgt het meisje regelmatig extra begeleiding in de school. Het helpt heel erg dat er naast de leerkracht, nog iemand is die zich over haar ontfermt. Inclusief onderwijs betekent extra hulptroepen inschakelen, want je kan niet alles alleen doen.

Een ander mooi voorbeeld van inclusiviteit is dat we een getraumatiseerd meisje aannamen dat met haar moeder de hele dag in een blijf-van-mijn-lijfhuis wachtte op een plekje binnen het speciaal onderwijs. Zij zat al een half jaar thuis. Haar zusje kon wel direct in onze school terecht. We zagen dat thuiszittende meisje elke dag als ze haar zusje uit de kleuterklas kwam ophalen. We vonden het zo schrijnend en hebben haar een tafel en een stoel gegeven, maar niet gelijk ingeschreven. De leerkracht liet haar gewoon meedraaien en ze deed het ontzettend goed. Ze begon in mei in groep 4, deed daarna nog een jaar groep 4 en kon daarna over naar groep 5. Ze leek tot rust te komen en helemaal open te bloeien; het was ons samen gelukt!

‘Met maatwerk het **kind** op de eerste plaats zetten’

Wie: Nadia van Steenvelt, leerkracht met directie-taken
Wat: individuele aanpak
Waar: Jacobusschool, Rotterdam-Hoogvliet
Wanneer: vanaf 2021
Hoe: door elk kind als individu te zien en onderwijs op maat aan te bieden

‘Bij ons op school hebben we op dit moment een drietal mooie voorbeelden van leerlingen die inclusief zijn. Zo zit leerling Lars op dit moment in leerjaar 7. Hij heeft een progressieve stofwisselingsziekte. Zijn energie is zeer beperkt en daarnaast ervaart hij vaak veel pijn. Hij heeft aangepaste onderwijstijden, waarbij in goed overleg met hem zelf, ouders en betrokken partijen wordt gekeken wat er voor hem haalbaar is. Hij is vooral tijdens instructie-tijden op school. Hij geeft zelf aan dat daar zijn behoefte ligt, omdat hij graag wil leren. Binnen de school heeft hij – vooral op welbevinden – begeleiding van een orthopedagoog. Lars is grotendeels afhankelijk van een rolstoel. In de klas heeft hij een speciale tafel en een speciale stoel. Het schoolgebouw was voor hem eerst niet toegankelijk in zijn rolstoel, daarom is er een lift gerealiseerd. Lars kent zijn leerkrachtenteam ondertussen zo goed dat zijn welbevinden op de eerste plaats kan worden gezet. Lars wordt door zowel leerkrachten als klasgenoten gemist als hij er niet is, hij is echt onderdeel van het bovenbouwplein!

Leerling Rachid zit in leerjaar 5. Hij is bij ons in leerjaar 3 binnen gekomen. Hij komt van een S.O. cluster 4-school. Deze school dacht dat een terugplaatsing naar het regulier onderwijs op zijn plek was, maar wel naar een school die goed kon voorzien in zijn onderwijsbehoeften. Na een aantal gesprekken en een observatie op de S.O.-school stond iedereen er positief in om R. bij ons te laten starten op de Jacobusschool. Hij heeft een jaar meegedraaid, met het samenwerkingsverband op de achtergrond aanwezig. Ook hebben wij een orthopedagoog in de school. Ook Rachid doet het echter ontzettend goed en er is geen inzet van het samenwerkingsverband of de orthopedagoog nodig geweest! Ouders van Rachid zijn erg betrokken, de relatie school-ouders- leerling is erg goed. Rachid had een onstabiele thuissituatie, deze is ondertussen stabiel geworden. Hij wordt door zijn klasgenootjes geaccepteerd zoals hij is.

Noor is bij ons binnengekomen in leerjaar 2 als een inclusieve leerling, zij werd hierin begeleid door PPO en door onze orthopedagoog. Ze is een slimme leerling, die qua leerstof meer aankan dan haar leeftijdsgenoten. Noor vertrouwt een leerkracht niet snel. Ze was soms heftig in haar emoties en kon deze uiten door te schreeuwen en om zich heen te roepen, dit in combinatie met zelfbepalend gedrag. Zij liep zelf de klas uit als iets haar niet zinde, dit ging gepaard met veel geluid, schelden en schoppen. Door middel van speltherapie, waarbij realistische situaties met haar werden uitgespeeld, is zij hier erg in vooruit gegaan. Daarnaast heeft Noor problemen met eten, waarbij zij een duidelijke voorkeur voor bepaald voedsel had. Dit gaf bijvoorbeeld ook problemen met traktaties. Noor voelde zich dan vaak niet gezien, omdat haar klasgenoten iets trakteerden wat zij niet at. Dit resulteerde in heftige emoties en een erg verdrietig kind. Hierbij heeft zij hulp van een externe organisatie gehad, waar zorg en onderwijs met elkaar gecombineerd en na dit traject is zij weer terug op de Jacobusschool gekomen. Ondertussen zit Noor in leerjaar 7, eten gaat op en af, maar een stuk beter dan dat dit ging. Zij heeft een enorme ontwikkeling gemaakt in haar emotie-regulatie en wordt in haar klas geaccepteerd zoals zij is!

De namen in dit artikel zijn niet de echte namen van de leerlingen.

De hobby van... José van de Ham-Copier 'Juf, kunnen we de klankschalen doen?'

In deze rubriek stellen wij RVKO-collega's voor met een bijzondere hobby. Dit keer is dat José van de Ham-Copier, leerkracht in groep 5 (2 dagen per week) en remedial teacher rekenen voor groepen 7 en 8 bij De Pionier in Rotterdam-Centrum. *Tekst: Helene de Bruin.*

José kocht vijftien jaar geleden haar eerste klank-schaal. Haar hart ging er sneller van kloppen, en niet in een zenuwachtige, gestresste vorm. José werd rustig en ontspannen van het geluid. Ook haar rumoerige klas wordt er stil van.

Een klankschaal is een instrument gemaakt van verschillende metalen, in een ronde vorm. 'Als je de schaal aanslaat of aanwrijft, hoor je een prachtig, fantastisch mooi geluid dat heel lang blijft hangen. Je wordt vanzelf stil van de trillingen van het geluid.'

Hoe dat kan? José legt het uit: 'Het menselijk lichaam bestaat voor een groot deel uit vocht, en vocht beweegt makkelijk mee met andere trillingen. De trilling van een aangeraakte klankschaal kun je fysiek in verschillende delen van je lichaam waarnemen. Soms voel je zelfs heel duidelijk hoe die trilling energie in je lijf omzet naar een opgewekt, rustig of ontspannen gevoel.'

Geluidstrilling

José nam de klankschaal voor het eerst mee naar school voor een les Natuur en Techniek. 'Met dit instrument kun je heel makkelijk zien dat geluid trilling is. Door water in de schaal te gieten en de schaal vervolgens aan te strijken, zie je golfjes in het water ontstaan. Zo kunnen kinderen die 'onzichtbare' geluidstrilling met hun eigen ogen zien én in hun eigen lichaam voelen.'

Toen José de leerlingen vervolgens vroeg hoe lang ze het geluid konden horen, merkte ze dat de rumoerige klas er niet alleen stil van werd, maar dat dit instrument de kinderen ook rust en ontspanning bracht. 'Dat was het moment waarop ik me bedacht dat ik de klankschaal ook kan inzetten voor rust, als concentratieoefening of voor een bodyscan.'

Rustige klanken na de gym

Dat was wel even zoeken. José: 'In het begin bedekken sommige kinderen hun oren met hun handen, omdat ze het geluid indringend vinden. Als ze wat verder van de schaal gaan zitten,

verdwijnt de irritatie. Hoe vaker de kinderen het horen en hoe vaker ze zien dat anderen ervan ontspannen, hoe meer ze zich kunnen overgeven aan het geluid en er zelf ook rustiger van worden.' De schalen zijn inmiddels een populair en vertrouwd object. José moet erom lachen als de kinderen bijvoorbeeld na de gym vragen: 'Juf, onze energie is een beetje te hoog, kunnen we de schalen weer doen?'

Meditatieve concerten

José gebruikte de schalen eerst alleen in haar eigen klas, maar toen de Pionier een Leer- en Veerkracht-school werd, was er meer aandacht voor rust, stressregulatie en emotie. Sindsdien gebruiken sommige collega's de klankschalen in hun klassen.

Ook buiten school is José gepassioneerd met haar hobby bezig. Zo volgde ze een opleiding om zich verder te verdiepen. Nu geeft ze 'klankbaden' voor volwassenen, die bestaan uit bodyscans, visualisaties en ontspanning, ondersteund door klankschalen en diverse klankinstrumenten. Samen met haar man heet ze mensen welkom voor deze meditatieve en rustgevende concerten. 'Ik wil hier graag verder in gaan en werk daarom aan een website om onze klankbaden naar een groter publiek te brengen. Wat ooit begon met de aankoop van een 'schaaltje', is uitgegroeid tot een flinke collectie en verschillende toepassingen.'

Wil je je ook onderdompelen in de kracht van klankschalen, stuur José gerust een mailtje: jose.copier@rvko.nl.

Het is weer zomervakantie!

Zomer, tijd om te ontspannen! Wil je toch nog op een luchtige manier iets leren over veilig (digitaal) actief zijn? Op deze pagina's vind je leuke puzzels en handige tips over informatiebeveiliging en privacy.

Ook vind je hier een praktisch afvinklijstje om veilig digitaal op vakantie te gaan, plus tips voor veilig internetten op vakantie. En wie zin heeft om achterover te leunen, vindt een selectie films, documentaires, series, podcasts en zelfs een afspeellijst met een randje digitale veiligheid en privacy.

Afvinklijstje met opgeruimd-en-veilig-digitaal-op-reis-tips:

☐	Schooldocumentatie en (leerling)foto's verwijderd	☐	VPN geïnstalleerd of eSIM geregeld voor veilig internet in het buitenland.
☐	Uitgelogd uit schoolapps op je (reis)-apparaten.	☐	Sterk wachtwoord op je (reis)apparaten ingesteld.
☐	Back-up gemaakt van je (reis)apparaten en alle software en apps zijn up-to-date.	☐	Zet je social media op privé, zodat onbekenden niet kunnen meegluren.

Zoek de verschillen!

**Zoek de 10 verschillen,
omcirkel ze, maak een
foto en stuur die naar
redactie@rvko.nl.**

Onder de goede inzendingen verloten wij drie cadeauchques voor een fotoboek naar keuze ter waarde van € 100.

28

A	R	E	M	A	C	T	O	P	S	T	O	H
V	Y	C	A	V	I	R	P	N	N	O	Z	E
N	D	H	O	T	E	L	E	I	E	P	L	I
G	A	E	R	U	U	T	N	O	V	A	G	U
S	B	V	V	A	A	S	G	P	E	S	N	I
R	M	K	A	D	T	N	N	G	G	P	I	T
E	E	Z	P	R	I	B	E	E	E	O	P	L
F	W	U	A	H	A	N	A	R	G	O	M	C
F	Z	N	S	C	I	C	N	U	T	R	A	C
O	D	I	K	E	I	R	E	I	S	T	C	C
K	H	-	T	M	O	O	B	M	L	A	P	E
P	U	E	S	I	M	C	O	D	E	V	P	N
P	N	E	D	R	O	O	W	T	H	C	A	V

Antwoord

[illegible]

- Privacy
- Uitloggen
- Paspoort
- VPNBack-up
- Gegevens
- eSIM
- Hotspot
- CodeVPN
- Wachtwoord
- Opgeruimd
- Phishing
- Updaten
- Strand
- Zon
- Caravan
- Reis

Woordzoeker

Camera
Koffers
Zee
Hotel
Palmboom
Zwembad
Genieten
Camping
Avontuur

Kijk- en luistertips!

Filmsuggesties die raakvlak hebben met IBP

- **The Truman Show** (surveillance, privacy)
- **Minority Report** (dataverwerking)
- **Her** (AI, datagebruik)
- **Ex Machina** (AI, privacy, ethiek)
- **Catch me if you can** (identiteitsfraude, social engineering)

TV/documentaire suggesties met IBP raakvlak

- **The Social Dilemma** (privacy, datamisbruik)
- **Mr. Robot** (hacken, cyberdreiging)
- **Zero day** (cyberaanval, crisisbeheer)
- **Ze weten alles van je** (dataverzameling, surveillance)
- **Ik weet je wachtwoord** (wachtwoorden, kwetsbaarheid)
- **Bait!** (phishing, oplichting)

Podcast/audiobook-suggesties met IBP-raakvlak

- **Darknet Diaries** (Engelstalige podcast)
- **Smashing Security** (Engelstalige podcast)
- **Ik weet je wachtwoord**
(Nederlandstalige podcast)
- **Je hebt wél iets te verbergen**
– **De Correspondent**
(Nederlandstalig audioboek)

Tips voor veilig internetten op vakantie!

2

Wie doet wat op het bestuursbureau?

Er hebben de afgelopen twee jaar veel veranderingen plaatsgevonden binnen het bestuursbureau van de RVKO: een andere verdeling van de werkzaamheden, nieuwe medewerkers en nieuwe teams. Hoogste tijd dus voor een hernieuwde kennismaking. Welke afdelingen zijn er op het bestuursbureau en waar houden ze zich dagelijks mee bezig? Met welke vragen kun je waar terecht? Tijd voor een rondje langs de velden. Aflevering 6: het College van Bestuur, ofwel: CvB.

Tekst: Philip Reedijk

College van Bestuur

‘Samen zorgen voor goed onderwijs voor ieder kind’

Het College van Bestuur (CvB) geeft leiding aan de gehele organisatie (RVKO/SKPR) en is eindverantwoordelijk als bevoegd gezag. Samen met Dorothee van Kammen is het CvB ook eindverantwoordelijk voor de Thomas More Hogeschool en de Leiderschapsacademie. Het CvB wordt daarbij ondersteund door het Management Team (MT), het Secretariaat en alle overige collega's van het bestuursbureau.

De twee bestuurders – Jakolien Kraeima en voorzitter Ton Groot Zwaartink – werken beiden fulltime en hebben de taken onderling verdeeld in een aantal portefeuilles. Ton is verantwoordelijk voor Strategie, Financiën, ICT en Onderwijs en Jakolien voor Huisvesting, HR en Communicatie. Het CvB geeft leiding aan het MT, dat bestaat uit de managers van de vijf stafafdelingen, de twee bovenschools directeuren en de secretaris van het CvB.

Leerling en leerkracht centraal

De kerntaak van het CvB is ervoor te zorgen dat de de RVKO, inclusief de SKPR, de koers aanhoudt die is vastgelegd in het Strategisch Verhaal. Ton en Jakolien vinden het belangrijk om steeds de bedoeling van de organisatie voor ogen te houden en in contact te blijven met wat er werkelijk op de scholen en kinderopvanglocaties gebeurt, om van daaruit hun taak als bestuurder goed uit te voeren. Zo kunnen ze, samen met het MT, alles wat er van buiten op de scholen afkomt kritisch beoordelen en filteren en interessante zaken vertalen naar de eigen organisatie. Het belangrijkste uitgangspunt van het bestuur en de collega's op het bestuursbureau is dat de teams op de scholen optimaal worden gefaciliteerd en zich kunnen focussen op hun kerntaak: goed onderwijs verzorgen voor elk kind in Rotterdam en omstreken.

Jakolien Kraeima

Subsidiariteit

De aansturing van de organisatie gebeurt vanuit subsidiariteit. Dit begrip komt voort uit de katholieke traditie. Het gaat uit van vertrouwen in de mogelijkheden van de ander. Vanuit subsidiariteit worden zelfstandigheid en verantwoordelijkheid zo laag mogelijk in de organisatie belegd, zodat er ruimte voor directies en teams ontstaat om zelf keuzes te maken die passen bij de eigen organisatie. Jakolien: 'Het Strategisch Verhaal beschrijft onze richting en uitgangspunten, als een soort kompas, aan de hand waarvan deze keuzes gemaakt worden.' Ton: 'De grote mate van autonomie is wezenlijk voor de kwaliteit van de RVKO. Het zou vreemd zijn als wij als bestuurders of managementteam denken alles te weten en van veraf de juiste keuzes te kunnen maken voor de hele organisatie. Goed luisteren, contact houden met de schoolleiders, teams en GMR en op basis daarvan de juiste afweging maken is bij elk besluit belangrijk.'

Schoolbezoeken

Jakolien heeft in haar eerste jaar als bestuurder alle scholen bezocht, om zich snel in te werken in haar functie en een goed beeld te krijgen van wat er allemaal speelt. Dat heeft veel informatie en kennis opgeleverd die niet alleen voor haarzelf, maar ook aan de overlegtafels met andere organisaties en instanties erg waardevol is. Na deze eerste ronde langs de scholen geldt voor beiden dat ze regelmatig op schoolbezoek gaan om goed op de hoogte te blijven.

Veel overleg

Net als op veel scholen houden de tien leden van het MT/CvB onder de noemer MT-delen wekelijks met elkaar een korte bordsessie van zo'n 15 minuten over alle lopende zaken. Maandelijks is er een MT-doen, waarin besluiten worden genomen en belangrijke ontwikkelingen op de scholen worden besproken. In het MT-denken wordt uitgebreider de tijd genomen voor grotere onderwerpen die bijvoorbeeld te maken hebben met de visie en de strategie van de RVKO.

Naast de MT-overleggen heeft het CvB werkoverleg met de twee bovenschools directeuren en de managers van de stafafdelingen. Op maandagavond is het werkoverleg van het CvB en de secretaris CvB om ontwikkelingen en werkafspraken van de voorafgaande en komende weken door te spreken.

Naast de overleggen met de collega's van het bestuursbureau neemt het CvB deel aan de vergaderingen van het Kernteam van schooldirecteuren en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Het CvB vergadert daarnaast regelmatig met de Raad van Toezicht van de RVKO en de TMH, om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid en de ontwikkelingen ten aanzien van het Strategisch Verhaal. Belangrijke documenten die aan de orde komen in het overleg met de RvT zijn de kwartaalrapportages, begrotingen en jaarverslagen.

SKPR

Ton en Jakolien zijn ook toezichthoudend bestuurder van de SKPR, de kinderopvangorganisatie van de RVKO. Hieronder vallen 21 peuterspeelzalen, drie kinderdagverblijven en een BSO die allemaal aan een RVKO-school verbonden zijn. De stafafdelingen van het bestuursbureau zijn ook verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze SKPR-locaties.

'Delen, doen en denken'

Voortgezet onderwijs (VO)

Sinds dit schooljaar heeft de RVKO weer VO-scholen. In augustus 2024 is WOW-vo van start gegaan, met voortgezet onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen en per 1 januari 2025 is ook het Laurens Lyceum onderdeel geworden van de RVKO. Voor het CvB betekent dit dat er een mooie nieuwe uitdaging en samenwerking in het VO is bijgekomen.

Thomas More Hogeschool

Samen met Dorothee van Kammen (directeur-bestuurder van de Thomas More Hogeschool) vormen Ton en Jakolien het algemeen bestuur van de TMH. Daarnaast vormen Dorothee en Ton samen het dagelijks bestuur van de TMH. Vanuit deze rol beheert Ton de portefeuille ICT/IBP en onderhoudt hij de contacten met de andere Convenantsbesturen, de Vereniging Hogescholen en is hij voorzitter van de Radiant Hogescholen.

Paraat staan voor het onverwachte

In een organisatie met zo'n 70 scholen gebeurt natuurlijk ook regelmatig iets dat onverwacht extra aandacht vraagt. Dat betekent voor het CvB dat ze bijvoorbeeld op Nieuwjaarsdag met RTV Rijnmond in gesprek zijn omdat er vuurwerk in een school gegooid is, of bij de dagstart van een school aanwezig zijn in verband met een plotseling overlijden van een collega. 'Juist in die situaties is het belangrijk dat we er voor elkaar zijn', aldus Ton. 'Dergelijke gebeurtenissen zijn vaak ongepland. Dat vraagt een continu schakelen en beschikbaar zijn, ook buiten de gewone werktijden.'

Extern relatiebeheer

Een ander deel van de CvB-werkzaamheden heeft te maken met de wereld buiten de RVKO. De RVKO is (als één van de grootste besturen in het primair onderwijs (PO) van Nederland) betrokken bij veel initiatieven, programma's en vaste overleggen, zowel op gemeentelijk niveau, als regionaal, provinciaal en landelijk.

Zoals in ieder team heeft ook het CvB een verdeling in taken op basis van talent, kennis en affiniteit. Dit betekent voor Jakolien en Ton dat ze beiden zowel intern als extern betrokken zijn. Meestal in lijn met de portefeuilleverdeling, maar zeker ook op maat. Zo vertegenwoordigt Jakolien de RVKO in de Onderwijsregio Zuidwest Samen en is Ton voorzitter van de onderwijsregio Rotterdam. Om en om sluiten ze, afhankelijk van het onderwerp, aan bij de regio Haaglanden. Ook is Ton voorzitter van de sectorkamer Primair Onderwijs.

Ton Groot Zwaartink

Onderwijsregio's

Jakolien: 'De RVKO nam rond 2018 al het initiatief voor breed collegiaal overleg met andere besturen in Rotterdam en omstreken, om de kwaliteit van het onderwijs en de kwaliteit van het beroep te versterken. Ik was toen nog stafmanager HR bij de RVKO en themaregisseur lerarentekort voor de regio Rotterdam. Het idee van intensieve samenwerking is op een gegeven moment ook door het ministerie van OCW opgepakt, maar dan specifiek gericht op personeelsbeleid en het lerarentekort, in de vorm van onderwijsregio's. Wij hebben ons als Rotterdamse besturen er toen sterk voor gemaakt dat onze samenwerking niet zou versmallen tot enkel het lerarentekort en dat lukt ons vooralsnog goed. Ook zetten we ons ervoor in dat alle kennis die in Rotterdam de afgelopen jaren is ontwikkeld, kan worden gebruikt in de andere regio's.'

Zowel Ton als Jakolien hebben regelmatig contact met de andere PO-besturen in Rotterdam en omstreken. Zeker in deze tijden van tekorten is het belangrijk om samen op te trekken in het belang van goed onderwijs voor alle kinderen in de regio.

Huisvestingslobby

Samen met Koen Bakkers en Brigitte Holland van de afdeling Huisvesting heeft Jakolien regelmatig overleg met de wethouders van onderwijs van diverse buitengemeenten en met de afdeling Onderwijshuisvesting van de gemeente Rotterdam. Jakolien: 'Onderwijshuisvesting is een belangrijke taak van de gemeenten. Er gaat veel geld in om, maar de budgetten zijn te beperkt om aan alle kwaliteitseisen van schoolgebouwen te kunnen voldoen. Het is dan ook belangrijk dat de wethouders en huisvestingsafdelingen bij de verschillende gemeenten goed op de hoogte zijn van de situatie van onze schoolgebouwen. We bespreken daarom graag met hen wat er nodig en mogelijk is en stemmen af over lopende projecten. De kennis die ik opdoe tijdens mijn schoolbezoeken, komt ook hierin goed van pas.'

Ton: 'Als je alles zo bij elkaar optelt, voeren we best veel overleg. Dat hoort bij de taak en is nodig. En gelukkig vinden we het ook allebei leuk, omdat we het voor een geweldig doel doen! Daarbij realiseren we ons wel dat het alleen zinvol is als we regelmatig afstemmen met de collega's in de scholen en op het bestuursbureau om goed weten wat er écht speelt en wat nodig is. Daar zijn we samen steeds scherp op.'

Column Identiteit

Gevoel van bij elkaar horen

Liesbeth Stalmeier, beleidsmedewerker identiteit

Kan katholiek onderwijs wel inclusief zijn? Bijzondere scholen met een religieuze grondslag hebben immers volgens de wet het recht om leerlingen te weigeren met een andere levensbeschouwing? Katholieke scholen zullen dat nooit doen, want katholiek onderwijs is voor ieder kind. Zo staat het in de officiële beleidsnota Beziel en zelfbewust uit 2002: 'Katholiek onderwijs is onderwijs voor elke mens, met een bijzonder oog voor de zwakkeren.' Dit standpunt is in 2025 onverminderd van kracht.

In het denken over inclusiever onderwijs zul je een uitdrukking als 'voor de zwakkeren' niet snel meer tegenkomen. Onbedoeld klinkt hierin een oordeel door. Dat kan je blik kleuren, zonder dat je dat wilt. De focus is verlegd: niet langer wordt er uitgegaan van het 'medisch model', waarin een handicap of beperking wordt gezien als een probleem van het individu. Nu wordt er gewerkt met het 'sociaal model', dat erop is gericht om obstakels in de samenleving weg te nemen, die mensen met een beperking verhinderen om mee te doen. De gemeenschap van de school staat daarbij centraal: een warme, hechte omgeving waarin alle kinderen samen kunnen optrekken en tot bloei kunnen komen.

Gemeenschapszin wordt vaak genoemd als een opvallend kenmerk van katholiek onderwijs. Het is zeker een kenmerk van RVKO-scholen. Dat kwam duidelijk naar voren bij het bezoek van de ontwikkelgroep identiteit aan alle leercirkels. De startvraag was: 'Wat is de nestgeur van jullie school?' Een greep uit de antwoorden: 'Voel je je welkom?', 'We gaan altijd uit van mensen. Dat staat voorop', 'Verbinding moet er altijd zijn! En dat is er, RVKO-breed', 'We accepteren elkaar, we zoeken gemeenschappelijkheid', 'Warmte, gevoel van bij elkaar horen', 'Er wordt goed voor elkaar gezorgd, er zijn scholingsmogelijkheden en er mag lef zijn', 'We helpen hier elk individueel kind met wat het nodig heeft; je komt in een warm nest' en 'De nadruk van de identiteit ligt op de kernwaarden en er wordt opengestaan voor eenieder.'

'Gemeenschapszin als kenmerk van katholiek onderwijs'

Over kernwaarden gesproken: ze klinken mee als je het hebt over inclusief onderwijs. Bij 'verbondenheid' gaat het over het slaan van een brug tussen 'wij' en 'zij'. Er staat ook, dat je daarvoor soms buiten je comfortzone moet gaan. Het inrichten van een inclusievere leeromgeving vraagt veel, het gaat niet vanzelf. Je hebt elkaar nodig: leerlingen, ouders, collega's en het bredere netwerk van de school. Voor een deel kun je uitbreiden wat er al is, voor een deel moet je 'out-of-the-box' denken. Dan komt het aan op 'vertrouwen' (ook één van de kernwaarden): 'Door elkaar vertrouwen te geven, leer je op elkaar bouwen en ontstaat er ruimte om te experimenteren en fouten te maken. Dit draagt bij aan ieders groei en ontwikkeling, in een sfeer van veiligheid en saamhorigheid.'

Kapot lekker!

‘Meester, heb je al eens Dubai reep geproefd?’
‘Eh, nee, eigenlijk nog nooit...’
‘Woojoo, dat is kapot lekker hè!’, krijg ik als reactie...

Al snel kom ik er achter dat de meerderheid van de kids in mijn klas net als ik nog nooit Dubai-chocola heeft geproefd, een foodhype die vorig jaar via TikTok is ontstaan.

‘We kunnen er voor gaan sparen, net als voor de oliebollen voor de kerstvakantie’, geef ik aan en dat idee wordt enthousiast ontvangen. In de weken daarna zijn er elke dag wel kinderen die wat muntjes hebben om in de spaarpot te doen. We nemen lekker de tijd om te sparen, want Dubai-repen zijn duur en we willen wachten tot na de Ramadan. Wanneer dat moment is gekomen, vragen de kids hoeveel geld we al hebben gespaard. ‘Ga het geld maar tellen’, zeg ik dan. We leggen een kleed op de instructietafel en twee jongens nemen het voortouw. Ik geef nog de tip mee om eerst alle muntjes te sorteren en daarna stapeltjes te maken van 10 of 1 euro. En daar gaan ze, onder toezicht oog van de rest van de klas, met als resultaat: € 46,95.

Op hun Chromebook zoeken mijn leerlingen uit waar de beste Dubai-chocola wordt gemaakt in de buurt van Rotterdam en ze komen uit bij de ‘Bonte Koe’ in Schiedam. Op de site van deze chocoladefabriek ontdekken ze dat één reep € 12,95 kost en dat vier repen in totaal dus € 51,80 kosten. ‘Maar dan hebben we niet genoeg...’ hoor ik er één teleurgesteld zeggen. ‘We kunnen toch om korting vragen?’, reageert een ander.

Ik vind dat mijn kids zelf moeten bellen, dus na schooltijd zit ik met drie jongens bij de receptie. Met klem wordt mij gevraagd om erbij te blijven, zodat ik kan helpen wanneer dit nodig is. De dame van de Bonte Koe aan de andere kant van de lijn reageert heel schappelijk en vertelt ons dat er vier repen klaarliggen voor € 46,95 die de meester mag komen halen!

De volgende dag wacht ons weer een nieuwe uitdaging, want in elke reep zitten zes blokjes en die moeten eerlijk verdeeld worden over zestien mensen! In eerste instantie lastig natuurlijk, maar ik daag mijn klas uit en zeg: ‘Maak er eens een tekening van!’ Ik doe hetzelfde op het smartbord en wat blijkt? Er is voor iedereen precies anderhalf stuk chocola.

Terwijl we even later allemaal genieten van onze chocola, merkt één van mijn jongens op: ‘Meester, ik weet al een nieuw doel. Zullen we gaan sparen voor taki’s, je weet wel, die pittige chips, dan kunnen we die eten op de laatste dag voor de zomervakantie!’

Ik denk dat de spaarpot voorlopig nog wel even in de klas blijft...

Gerard Wagemakers,
leerkracht, SBO Lucas.

Geen geraniums voor Jos

Na ruim 44 jaar in uiteenlopende functies bij de RVKO neemt Jos de Leeuw afscheid als directeur van de Valentijnschool. Dat gaat natuurlijk niet ongemerkt voorbij.

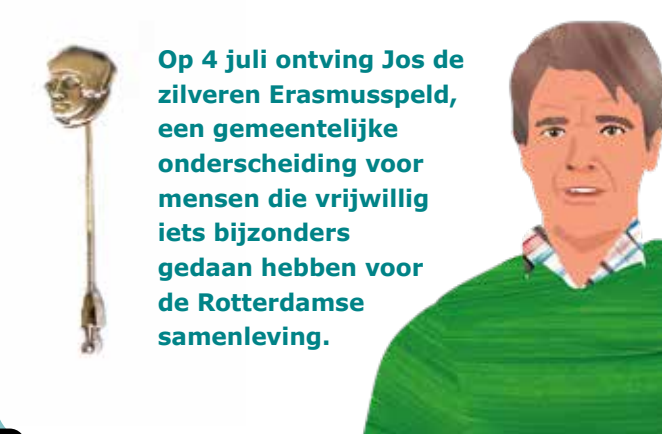
Op 20 juni vond daarom op de Valentijnschool voor leerlingen en ouders het afscheidsfeest ‘Hart van Jos’ plaats. De kinderen traden op in de vorm van een defilé en er was – met een knipoog naar zijn voetbalverleden – een huldiging in voetbalstijl, compleet met een grote banner. Dit gebeurde allemaal op het schoolplein dat voortaan ook zijn naam draagt. De middag is in stijl afgesloten met een brassband. Jos werd op 4 juli op het RVKO-bestuursbureau nog een keer uitgebreid in het zonnetje gezet, tijdens zijn afscheid van collega’s en genodigden.

40 jaar op de Valentijnschool

Jos is op 5 januari 1981 begonnen bij de RVKO als leerkracht op de (nu niet meer bestaande) Dom Camaraschool. Daarna werkte hij op de Paus Joannes, de Jacobus en de Pionier, vóór hij in 1985 de overstap maakte naar de Valentijnschool. Een paar jaar later werd Jos daar adjunct-directeur en in 2003 directeur, wat hij tot 2018 combineerde met het directeurschap van De Pionier. Vanaf 2022 ondersteunde Jos tevens de directie van de Mariaschool.

Het verschil maken

Met z’n tomeloze energie was Jos binnen de RVKO altijd zeer actief in allerlei werkgroepen en projectteams en het organiseren van activiteiten. Zo zorgde Jos voor verbinding tussen de scholen door het organiseren van de volleybal-, voetbal-, en klaverjastoernooien. Jos heeft de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, maar hij gaat nog niet achter de geraniums zitten. Hij zit vol energie en wil nog lang actief blijven. Bijvoorbeeld door zijn inzet bij de stichting EsSaJo, die hij samen met zijn dochter Estelle de Leeuw en de medewerker ouderbetrokkenheid van de Valentijnschool, Sahila el Barkany, heeft opgericht. Het motto van de stichting luidt ‘Samen bouwen aan een betere toekomst’. Zo ondersteunt EsSaJo gezinnen en jongeren in Rotterdam en omstreken door armoede te bestrijden. Ook bij de RVKO zul je Jos waarschijnlijk nog wel eens tegenkomen. Want ook al heeft hij nu de pensioengerechtigde leeftijd; Jos wil nog lang het verschil blijven maken!

Op 4 juli ontving Jos de zilveren Erasmusspeld, een gemeentelijke onderscheiding voor mensen die vrijwillig iets bijzonders gedaan hebben voor de Rotterdamse samenleving.

Ontwikkelgroep Inclusiever onderwijs

‘Een passende plek op een reguliere school voor elk kind’

In de serie over de verschillende ontwikkelgroepen dit keer aandacht voor de ontwikkelgroep Inclusiever onderwijs. In een wereld die steeds complexer wordt, is het van belang dat ons onderwijssysteem elk kind, ongeacht achtergrond of uitdagingen, verwelkomt en ondersteunt. Inclusiever onderwijs betekent voor ons dat we elke dag samen voor de uitdaging staan om voor elk kind hoogwaardig en eigentijds onderwijs te verzorgen. Ook als dit meer vraagt dan wat we al doen. *Tekst: Philip Reedijk.*

De overheid wil dat de meeste scholen in 2035 de overgang naar inclusief onderwijs hebben gemaakt. Om dit te bereiken is vanuit de RVKO een heldere visie nodig. Er zullen immers altijd kinderen zijn met speciale behoeften op het gebied van onderwijs en zorg. Hierbij legt de RVKO de focus op wat er wél kan. Bovenschouls directeur Myra Zweekhorst heeft de portefeuille Inclusief Onderwijs: ‘De weg naar inclusief onderwijs is een gezamenlijke missie die tijd nodig

heeft. Samen kunnen we onderwijs ontwikkelen waar iedereen zich welkom, gewaardeerd en ondersteund voelt. We realiseren ons daarbij dat scholen niet alles tegelijk kunnen – en waarschijnlijk zelfs niet alles kunnen. Daarom kiezen we voor een door de RVKO zelf vormgegeven, gefaseerde route naar inclusief onderwijs, zodat onze scholen in hun eigen tempo stappen kunnen zetten.’

Eerste stapjes

Vorig schooljaar heeft een voorlopersgroep, bestaande uit verschillende deskundige RVKO-collega’s een eerste stap gezet. Samen hebben zij vanuit hun verschillende expertises een manifest Inclusief Onderwijs ontwikkeld. Op basis daarvan begon de ontwikkelgroep Inclusiever onderwijs, bestaande uit directieleden van 24 scholen, in oktober 2024 met het ontwikkelen van een brede visie. Tijdens een inspirerende directiedag op 12 december 2024 hebben veel directieleden feedback geleverd op het manifest. Marlies Dekker (Het Octaaf, Krimpen a/d IJssel) en Charlotte Gret (Elisabethschool, Rotterdam-Zuid) vertellen waar de ontwikkelgroep inmiddels staat.

Nieuwe mindset

Inclusief onderwijs is een zaak van veel partijen: reguliere scholen, gespecialiseerd onderwijs, schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, wijkteams, aanbieders van jeugdhulp en gemeenten. ‘Er is eigenlijk een nieuwe mindset nodig bij alle betrokkenen’, aldus Marlies. ‘We moeten dit samen willen doen. Dat betekent dus goed communiceren. Gelukkig is er overal enthousiasme. Dat zie je al aan het feit dat alle leercirkels en bijna een derde van alle scholen zijn vertegenwoordigd in deze ontwikkelgroep: het onderwerp leeft echt!’

RVKO-inclusieladders

Marlies: ‘Het is belangrijk dat de RVKO-visie op inclusief onderwijs wordt gedragen door onze scholen. Daarom hebben we veel tijd besteed aan het in gesprek gaan met de directies en het ophalen van meningen en ideeën.’ Charlotte: ‘We hebben dat proces nu verbreed, door ook de IB’ers te betrekken. Op 20 mei was er voor hen een soortgelijke bijeenkomst als afgelopen december voor de directies. Een belangrijk onderwerp waren de RVKO-inclusieladders, die richting geven waar je als school staat en wil staan. De inclusieladders van Sardes hebben we vertaald naar een RVKO-brede variant: de RVKO-inclusieladders. Elke trede is geconcretiseerd en voorzien van ontwikkelvragen, zodat de ladders niet alleen richting geven, maar ook daadwerkelijk als gespreksinstrument ingezet kunnen worden.’

Je school in kaart brengen

Marlies: ‘Tijdens de directiedag in december hebben de meeste scholen zich al op de ladders ingeschaald. Je ziet dat de scholen in de praktijk al goed onderweg zijn en kinderen veel bieden. Wat ook opvalt, is dat de samenwerking met andere scholen, het samenwerkingsverband, de gemeenten, de jeugdzorg, enzovoort nog een flinke ontwikkeling nodig heeft.’

Charlotte Gret en Marlies Dekker

‘Dat klopt’, beaamt Charlotte, ‘We moeten sowieso bepalen op welk niveau we inclusiever onderwijs nastreven: op je eigen school, binnen een wijk, binnen een samenwerkingsverband, binnen het eigen bestuur, binnen een gemeente of zelfs daarbuiten?’ Marlies: ‘Wil je voor 100% van je leerlingen altijd zelf oplossingen bieden? Of maak je keuzes over verwijzen naar een andere school in de buurt, die zich heeft gespecialiseerd in één van de richtingen waar je mee te maken kunt krijgen: hoogbegaafdheid, gedrags- of leerproblemen, fysieke beperkingen, gezichts- of gehoorbeperkingen, spraak/taal-stoornissen, NT2, enzovoort.’

‘Landelijke opdracht, lokale invulling’

Charlotte: ‘Deze keuzes vragen om een zorgvuldig, stapsgewijs proces dat we samen moeten lopen, omdat het heel belangrijk is om leerkrachten en ouders goed te betrekken. We hebben de afgelopen maanden een mooie ontwikkeling met elkaar doorgemaakt. De volgende stap – en die wordt op sommige scholen al gezet – is het voeren van het gesprek over inclusiever onderwijs in je eigen team. We hopen dat de RVKO-inclusieladders daarvoor een bruikbaar hulpmiddel zijn: een concrete en praktische tool om het gesprek op gang te brengen en te verdiepen.’

Marlies: ‘We zijn in elk geval trots als we zien hoe collega’s hun blik durven te verruimen. Waar eerst misschien nog een beer op de weg stond, ontstaat nu ruimte voor gezamenlijke beweging. Want niemand heeft de wijsheid in pacht. Dit is een proces dat we alleen samen kunnen aangaan – voor de toekomst van onze kinderen.’

Verbouwingen

In een organisatie zoals de RVKO, met 70 scholen en circa 100 gebouwen, is de stafafdeling Huisvesting het hele jaar door bezig met verbouwingen, renovaties en nieuwbouw. Zo is het gebouw van de Maria Basisschool Schietbaanlaan lichter en transparanter gemaakt.

Mariaschool: Meer ramen en schuifwanden

De Mariaschool Schietbaanlaan was een donker gebouw, doordat er weinig natuurlijk licht binnenviel. De ruimtes waren afgesloten, wat het contact tussen leerlingen en leerkrachten beperkte. Wanneer een leerkracht ziek was, verliep het schakelen minder soepel en flexibel. De kleuren in de school waren fel en druk, waardoor er minder rust en eenheid was.

Directeur Carolien van Dijk: 'We wilden meer samenhang, transparantie en een rustige, uitnodigende sfeer. Meer en grotere ramen zorgen nu voor meer licht in de school, zodat er een frisse en open sfeer ontstaat. Ook is er beter onderling contact mogelijk, doordat we schuifwanden hebben geplaatst. Hierdoor kunnen we gemakkelijk samenwerken en flexibel omgaan met situaties, bijvoorbeeld als een leerkracht

ziek is. Daarnaast is er gekozen voor lichte kleuren, wat bijdraagt aan een fijne en positieve omgeving.'

Open en uitnodigend

Het resultaat van de verbouwing is een lichtere, open en uitnodigende schoolomgeving waar het contact tussen leerlingen en leerkrachten is verbeterd. Carolien: 'Dankzij de schuifwanden kunnen ruimtes flexibel worden gebruikt, wat samenwerking en flexibiliteit bevordert, bijvoorbeeld bij afwezigheid van een leerkracht. De rustige en lichte kleuren zorgen voor een positieve sfeer, terwijl het nieuwe 'bijkombos' en het zichtbare motto op de muur de betrokkenheid met de wijk versterken. Kortom, de school is nu een plek waar het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen centraal staan.'

Koninklijke onderscheiding voor **vertrekkende** Hans Nöllen

Tijdens een feestelijke ceremonie op het Rotterdamse Stadhuis werd Hans Nöllen, scheidend directeur van RKBS De Maasoever in Spijkenisse, op 25 april benoemd tot Lid in de orde van Oranje Nassau. Hans wist zelf van niets: hij was in de veronderstelling dat een vriendin die dag een onderscheiding zou ontvangen. Ook zijn collega's en de kinderen van De Maasoever waren tevoren niet op de hoogte. Zijn vrouw Annemieke Nöllen en adjunct-directeur Jacinta Hoogendoorn hadden alles in stilte georganiseerd en er ook voor gezorgd dat de hele school via een livestream kon meekijken met de uitreiking.

'Hans is een echte verbinder, iemand die altijd oog heeft voor de mensen om hem heen. Dit lintje is dan ook méér dan verdiend en we zijn ontzettend trots op onze directeur', aldus het team van De Maasoever.

Meer dan 40 jaar bij de RVKO

Hans ontving dit lintje als erkenning voor zijn jarenlange inzet bij carnavalsvereniging

De Boergoenzers, zijn betrokkenheid bij de rooms-katholieke kerkgemeenschap Onze Lieve Vrouw Koningin van de Heilige Rozenkrans en zijn indrukwekkende bijdrage van meer dan 40 jaar bij de RVKO.

Hans startte in 1980 bij de RVKO als leerkracht op de Imeldaschool. Na enige omzwervingen (Jorisschool in Ridderkerk, Dominicus, Augustinus en de Sint Jozefschool – de huidige Provenier) vond Hans zijn plek in 1992 op de toen nieuw gestichte Maasoever in Spijkenisse. Hij begon daar als leerkracht van groep 4-6-7, werd locatieleider, adjunct-directeur en vanaf 2008 directeur. In die periode groeide De Maasoever tot een school van zo'n 700 leerlingen. Hans gaat na dit schooljaar met welverdiend pensioen.

Op 26 juni vond er op De Maasoever ter gelegenheid van de pensionering van Hans een receptie plaats voor genodigden. Op 11 juli is er nog een groots afscheid gepland op school, met alle kinderen, ouders en collega's.

Voor jou gelezen!

Noëlle Engels (leerkracht op de Theresiaschool in Rotterdam-Zuid) bespreekt in elke editie van de Koerier een aantal kinderboeken.

In veel boeken worden reizen gemaakt, soms letterlijk, soms meer in figuurlijke zin. In Oerbloed van Rob Koops (één van de thematitels voor de komende Kinderboekenweek) gaat Obbe op een heuse queeste, op zoek naar Het Zevende Boek. In Een vrolijke optocht op Keti Koti van Henna Goudzand Nahar gaat Bas mee naar Suriname en leert daar veel over de geschiedenis van de slavernij. 19|91 van Tom Rijpert speelt zich af op een vakantiecamp op Terschelling, waarvandaan ooit een kind is verdwenen. In De glazenwasser van het Rijksmuseum van Astrid Sy komen schilderijen tot leven en reist

Freddie in de tijd, op zoek naar een geheim. Veel spannend leesvoer voor de vakantie dus.

Hieronder nog twee boeken over bijzondere reizen. Het eerste boek is ook een thematitel van de komende Kinderboekenweek, het tweede staat op de longlist van de Thea Beckmannprijs van 2025, de prijs voor historische jeugdboeken. De andere boeken die op deze lijsten staan, zijn ook zeer de moeite waard. Heel veel leesplezier deze zomer!

Zoef!

Auteur: Janneke Schotveld
Illustrator: Nadia Meezen
Uitgever: Van Goor

Amir is enorm verdrietig, want zijn geliefde hond Oela is dood. Een kled dat Amir's moeder naast zijn bed heeft gelegd, blijkt een vliegend (en pratend) tapijt te zijn, met de naam Zoef. Het tapijt neemt hem mee op een avontuurlijke reis naar De Grens, om hondje Oela terug te halen. Onderweg hebben ze veel bijzondere ontmoetingen en doorloopt Amir allerlei fases van verdriet. In die ontmoetingen zitten veel mythen en verhalen over dood, verdriet en afscheid. Een prachtig boek met zóveel lagen: je zou het vanaf groep 5 elk jaar kunnen voorlezen en er steeds weer nieuwe dingen in kunnen ontdekken.

De wonderverteller

Auteur: Lida Dijkstra
Illustrator: Djenné Fila
Uitgever: Luitingh-Sijthoff

Het jaar is 1298. Topina werkt in de gevangenis van Genua, waar ze schrobt, po's leegt en probeert niet in de problemen te raken door haar 'buitelzinnen'. Ze heeft namelijk de neiging om eerst te praten en dan pas te denken. Ze brengt twee gevangenen met elkaar in contact: Marco Polo, een reiziger die graag vertelt over zijn reizen naar het verre oosten en een schrijver die zijn verhalen opschrijft. Topina's enige voorwaarde is dat zij mee mag luisteren. Door de verhalen van Marco ontdekt zij een grotere wereld, zowel letterlijk als figuurlijk. De illustraties van Djenné Fila zijn weer betoverend mooi.

Guusje Riemens en Janneke Bodegom

‘Zie diversiteit als een kans en doe het samen’

Janneke Bodegom en Guusje Riemens zijn verbonden aan de Thomas More Hogeschool en de Thomas More Academie. Wat is hun visie op inclusief onderwijs? Wat willen ze hun studenten en deelnemers hierover meegeven? Het korte antwoord: ‘Zie diversiteit als een kans en doe het samen.’ *Tekst: Helene de Bruin.*

‘Inclusief onderwijs is geen los vak dat je bijvoorbeeld alleen op maandag- en vrijdagochtend geeft’, vertelt Guusje. ‘Het is de houding van de docent die bij alle vakken, modules, leerlijnen en acties inclusief handelen uitdraagt.’ Janneke vult haar aan: ‘Inclusie verdient wat ons betreft een brede benadering in ons gehele opleidingsprogramma én in het leren in de praktijk. Bovendien vraagt inclusief onderwijs van ons als docenten een inclusieve grondhouding. Op de Thomas More zien we diversiteit als een kans. Dat wij inclusief onderwijs niet als apart

vak of discipline behandelen, is een bewust statement. We willen onze studenten bijbrengen dat ze als leerkracht oplossingsgericht met en voor kinderen werken, om zo samen met hen de beste onderwijskansen te creëren. De essentie ligt in het denken in ondersteuningsbehoeften, sterke kanten en mogelijkheden, in plaats van bij het plakken van labels (diagnoses) met de daarbij behorende stereotypen en stigma’s.’ Aan die visie liggen volgens hen twee ontwikkelingen ten grondslag: minder nadruk leggen op de medicalisering van het onderwijs én (interprofessionele) samenwerking.

Bewustwording van je rol

Binnen hun lessen en begeleiding zetten Janneke en Guusje in op bewustwording van de rol, verantwoordelijkheid en impact van de leerkracht. Janneke: ‘Bewustwording werkt heel krachtig, daarmee kun je de impact enorm vergroten. De vraag is natuurlijk waar je je als leerkracht vervolgens bewust van moet worden: van de leer- of gedragsproblemen die een kind heeft of van jouw vak, houding en handelen als leerkracht? Wij zetten heel sterk in op het laatste. Als je te veel vanuit een probleemgerichte benadering de nadruk op het kind legt, op wat er mis is en/of wat er ‘gefixt’ moet worden, dan leg je onbewust de oorzaak én de verantwoordelijkheid voor de oplossing van het probleem bij het kind.’

‘Voor elk kind een individuele oplossing bedenken en die toepassen, past nooit binnen de beschikbare tijd en grootte van een klas,’ erkent Guusje. ‘Het gaat erom dat je als leerkracht de overeenkomsten ziet in ondersteuningsbehoeften. Die kun je clusteren en vervolgens ga je op zoek naar wat daarvoor nodig is en wat jij als leerkracht nodig hebt om hierin te kunnen voorzien.’

Niet apart, maar samen

De ondersteuningsbehoeften hoeft je niet in je eentje te bedenken of toe te passen, aldus Guusje. ‘Trek samen op met je collega’s, zet de diverse partners in en houd vast aan de gouden driehoek (leerkracht-kind-ouder, red.).’ Janneke: ‘Ga eens bij de lessen van (kunst)vakdocenten zitten om andere kanten, interesses, talenten en spanningsbogen van je leerlingen te zien. Of raadpleeg learning partners: vriendjes, ouders, een kunstdocent, het wijkteam, de naschoolse opvang, een remedial teacher of zorgprofessionals. Inclusief onderwijs is samenwerken, sterke kanten van een kind zien en die combineren met de ondersteuningsbehoefte. Maak als leerkracht de puzzel compleet!’

Ze vervolgt: ‘Wat we toekomstige leerkrachten meegeven, is dat je het werk nooit alleen doet of kan doen. Inclusief onderwijs is niet alleen kinderen samenbrengen, maar ook samen onderwijzen en samen (van elkaar) leren. In de eerste plaats leert de leerkracht van het kind. Vergeet niet dat de grootste databronnen de hele dag recht voor je neus zitten en jouw belangrijkste gesprekspartners, mede-onderzoekers, kennisontwikkelaars en medeontwerpers van je onderwijs zijn.’

‘Op de Thomas More heeft inclusief onderwijs een holistische plaats in het opleidingsprogramma’

Onderwijsaanbod TMA

Guusje: ‘Daarnaast kun je binnen veel schoolteams steeds vaker terecht bij gespecialiseerde collega’s. De TMA biedt een aanbod dat aansluit op de ontwikkelbehoefte van leerkrachten en de actualiteit in het onderwijs. Een voorbeeld daarvan zijn de post-hbo-opleidingen waarbij je je kunt ontwikkelen tot specialist binnen de school, zoals Jonge Kind-specialist, rekencoördinator, kwaliteitscoördinator/ intern begeleider, specialist begaafdheid, burgerschapscoördinator en gedragsspecialist. Deze specialisten in de school zijn onderdeel van het steunend netwerk binnen een schoolteam, waardoor leerkrachten gesteund worden in het inclusief handelen op hun school.’

Leren in de praktijk

Guusje: ‘We werken en leren samen op heel verschillende manieren. Juist door elkaar te ontmoeten in de scholen en op de Thomas More maken we een sterke leergemeenschap: van meelopen in de scholen tot gesprekken, lezingen en inspiratiesessies van schooldirecteuren of leerkrachten uit en in het speciaal onderwijs, oudergesprekken meemaken en ouderavonden organiseren. We laten al vroeg zien dat lesgeven aan kinderen in het speciaal onderwijs in essentie nauwelijks verschilt van lesgeven binnen het regulier onderwijs. Zo vermijden we stigmatisering en stereotypering en leggen we de nadruk op handelingsgericht werken en stimuleren we kijken naar het kind in zijn gehele context.’

Leren van ervaringsdeskundigen

Voordeel van de sterkere verbinding tussen theorie en praktijk is dat de studenten veel van ervaringsdeskundigen leren. Janneke: ‘De kennis die ze in de praktijk opdoen, zien ze vervolgens binnen de opleiding terug in de literatuur, waardoor het praktisch geleerde nog beter beklijft en vice versa. Zo versterken onze studenten hun kennisbasis waardoor ze steeds beter de verantwoordelijkheid kunnen nemen om in te spelen op gedrag en leerbehoefte van kinderen.’ Guusje: ‘Door de sterke verbinding tussen theorie en praktijk zorgen we samen voor goede kennis over de leerlijnen én laten we studenten vertrouwen op hun praktische wijsheid. Dat draagt bij aan een inclusief handelingsrepertoire waarmee je ieder kind vooruit kunt helpen.’

Het laatste RVKO-voetbaltoernooi...

Alles wees op vrijdag 16 mei 2025 tijdens de 16de editie van het RVKO-voetbaltoernooi om de Willem Sponselee Bokaal op een weemoedige voetbalavond met de traditionele sublieme momenten en het onverholen sentiment ertussen, toen het bericht doorsijpelde dat dit legendarische voetbaltoernooi van de buitenschoolse activiteitenkalender van de RVKO zal verdwijnen.

*‘Panta rhei, ouden menei:
alles stroomt, niets blijft’*

De voetballers moeten door tegenvallende belangstelling plaats maken voor een padel- en tennistoernooi, dat ook de naam van Willem Sponselee zal krijgen. Op de velden van de gastvrije gastheer Spartaan’20 werd ‘voetbal’ plotseling in plaats van de belangrijkste bijzaak van het leven uitgeroepen tot het gewichtigste onderwerp, dat alle gesprekken in en om de velden domineerde.

Doelpunt vanaf 60 meter

Toen het treurige nieuws was ingedaald, werd er natuurlijk toch nog gevoetbald en was er weer veel te genieten van vele memorabele momenten. Iedere wedstrijd had een paar sleutelscènes, die de enthousiaste toeschouwers zich nog tot in lengte van jaren zullen herinneren. Een absoluut hoogtepunt van het toernooi was het fenomenale doelpunt van Furhgill Zeldenrust van de Emmausschool, die de bal na een briljante trap van meer dan 60 meter met een onwaarschijnlijk knappe curve over de verbaasde doelwachter van de tegenpartij in het doel liet ploffen. Soms zou je willen dat zo een wonderschoon moment vergezeld zou gaan door flarden muziek van Ennio Morricone, vertolkt door een uitdagende mondharmonicasolo van Jean ‘Toots’ Tielemans.

Plotwendingen van magistrale proporties

Vooral onze RVKO-vrouwen zorgden tijdens de poulewedstrijden met subtiële, maar vooral sublieme voetbewegingen voor vele kippenvelmomenten, waardoor zij tijdens de wedstrijden regelmatig voor plotwendingen van magistrale proporties zorgden. Terwijl de mannen soms virtuoos op de vierkante meter de bal behandelden en vooral koesterden, verrasten de vrouwen vriend en vijand door onnavolgbare lichtvoetigheid en doelgerichtheid: een regelrechte traktatie voor de zintuigen.

De gerenommeerde spreekstalmeesteres Mariëlle van Bommel was zo geëmotioneerd over haar laatste optreden als ladyspeaker, dat zij een enkele maal de tijd en het wedstrijdsschema uit het oog verloor. Haar publieke verontschuldiging waren daarna zo uniek, waardoor ook haar imperfecties schoonheid werden. Gelukkig hield de eminente wedstrijdleader Estelle de Leeuw op de achtergrond het bevallige hoofd koel, waardoor de wedstrijden toch rimpelloos konden worden afgewerkt.

Nieuwe feministische golf

De prijsuitreiking kende een overdaad aan uitroeptekens. Mirjam van Bergen, bestuurslid van Spartaan, nam de bloemenhulde en de warmbloedige dankwoorden in ontvangst voor de vele jaren dat de RVKO gebruik mocht maken van de accommodatie aan de Oldegaarde. De sportiviteitsprijs – de Paul Sieverding Trofee – ging naar het tweede team van het Laurens Lyceum, dat voor alle wedstrijden de volledige aanwezige vrouwenpopulatie inzette. Het juryrapport sprak van een nieuwe feministische golf in Hillegersberg.

Het stervende zwaantje

Het Schwalbe-schoentje – in de RVKO-wandelingen het stervende zwaantje genoemd – ging in 2025 nu eens niet naar een fopdukspecialist. De jury kende het bijzondere kleinood toe aan het tweede team van de Willibrordschool, dat ondanks vier zware nederlagen met grote cijfers toch bleef strijden met een leeuwenhart en nooit de wanhoop liet zegevieren.

Euforische achtbaan aan emoties

De schattige kleindochter van Mariëlle van Bommel, de driejarige Kiki, trok de Stephanusschool als laatste winnaar van het voetbaltoernooi uit de denkbeeldige hoge hoed, waardoor het sterke team van de Agnesschool buiten de prijzen viel. De triomferende spelers uit Schiebroek raakten na de uitslag in een euforische achtbaan aan emoties. Beschermheer Willem Sponselee, die met een trommelvliesverscheurende ovatie onthaald werd, prees de stoere onverstoorbare doortastendheid van de winnaars, maar was ook diep onder de indruk van het zinderend machtsvertoon van de Agnesschool.

Over de afsluitende borrel hing een grauwsliuier van droefheid en vergeefsheid, zodat het slotakkoord van het toernooi nooit adembenemend werd. De voorzitter van de jury memoreerde in zijn epiloog de vermaarde traan van de filosofische Ajax-trainer Farioli, maar sloot af met de beroemde uitspraak van de Griekse filosoof Heraclitus: 'Panta rhei, ouden menei'. Inderdaad alles stroomt, niets blijft. Dat geldt ook voor het RVKO-voetbaltoernooi.

Voor het laatst: Harry Beuvers

Einde van een tijdperk

Harry Beuvers was in 1974 de initiatiefnemer van wat we nu kennen als het RVKO Voetbaltoernooi. Na zijn pensionering in 2003 heeft hij nog 16 edities van het toernooi georganiseerd voor de RVKO! Bij deze laatste editie blikt hij kort terug.

In de vorige eeuw was het katholiek onderwijs in Rotterdam georganiseerd in vijf zogeheten BOVO-kringen: clusters van scholen van basis- en voortgezet onderwijs rondom de katholieke scholengemeenschappen.

Harry werkte sinds 1969 op de Hildegardis IVO-Mavo, deel van de kring van het Franciscus College: 'In 1974 begon ik met de organisatie van een voetbalwedstrijd tussen leerkrachten binnen onze kring. Dit groeide al snel uit tot een unieke sportgelegenheid waar vele toeschouwers op af kwamen. Wij speelden niet op een vaste locatie, maar waren te gast op de hockeyclub Aeolus en de voetbalverenigingen Leonidas en Groen Witten. Wij hebben zelfs eenmaal in België gespeeld, toen een voormalig schoolhoofd daar een restaurant begon.'

'In 2005 speelden wij met onze BOVO-kring de laatste voetbalwedstrijd ter ere van het afscheid van bovenscholings manager Willem Sponselee, op het veld van Spartaan'20, waar Willem ooit begon met voetballen. Die editie is de geschiedenis ingegaan als 'de watersnoodwedstrijd'. Het veld stond door aanhoudende hoosbuien compleet onder water en de wedstrijd moest na 45 minuten worden gestaakt.'

In 2008 startte Harry samen met collega-directeur en voetbalfanaat Jos de Leeuw het RVKO-voetbaltoernooi om de Willem Sponselee Bokaal, op de velden van Spartaan'20. Het toernooi zou zestien keer met groot succes gespeeld worden, tot dit jaar het doek viel.

Harry: 'Ik kijk met trots en tevredenheid terug op deze periode van meer dan 50 jaar sportieve en vriendschappelijke hoogtepunten. Ik ben iedereen die in deze decennia heeft meegewerkt met de organisatie zeer dankbaar, en natuurlijk ook al die collega's die kwamen voetballen. Ik hoop dat iedereen het leuk heeft gevonden en dat dit sportieve treffen een bijdrage heeft kunnen leveren aan de verbinding binnen onze leergemeenschap in Rotterdam en omstreken.'

Educatieve Master Primair Onderwijs (EMPO)

Nieuw: bovenschools schoolopleider voor EMPO-studenten

Sinds dit schooljaar heeft de RVKO een bovenschools schoolopleider voor de studenten van de Educatieve Master Primair Onderwijs (EMPO). Deze studenten volgen een tweejarige masteropleiding aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, waarin zij worden opgeleid tot startbekwame, bevoegde PO-leraren in de grootstedelijke context.

Uitwisseling tussen scholen met EMPO-studenten

De EMPO-studenten lopen twee dagen per week stage op een basisschool en volgen daarnaast colleges en werkgroepen aan de universiteit. In het tweede jaar doen zij onderzoek binnen hun stageschool en ronden zij hun studie af met een masterscriptie, gericht op een actueel vraagstuk in de onderwijspraktijk.

Om deze studenten naast hun opleiding tot leerkracht te kunnen begeleiden met academische vraagstukken, is het streven om op de stageschool een academisch aanspreekpunt beschikbaar te hebben. Omdat dit niet overal te realiseren bleek, biedt de RVKO nu aanvullend een bovenschools aanspreekpunt aan.

Academische pabo

Resca van Dijk is daarom dit schooljaar gestart als bovenschools schoolopleider van de EMPO-studenten. Daarnaast werkt zij als intern begeleider op de Agnesschool. Resca is zelf afgestudeerd aan de academische pabo en heeft daarna haar master Onderwijswetenschappen behaald. Binnen de Agnesschool heeft zij de ruimte gekregen om onderzoek te doen en wetenschappelijke inzichten en onderzoeken te vertalen naar praktische, doelgerichte informatie voor de leerkrachten in het team.

Resca: 'Ik zie het als een mooie kans om bij te dragen aan een onderzoekend en lerend klimaat binnen het onderwijs. De RVKO was samen met de twee andere grote schoolbesturen in Rotterdam betrokken bij het opzetten van deze nieuwe opleiding. Vanuit mijn ervaring als leerkracht met een academische achtergrond heb ik specifiek meegedacht over de opzet van de praktijklijn (stage). Sindsdien heb ik een eerste- en een tweedejaars student begeleid.'

Resca van Dijk

Begeleiding

'Bij de eerstejaars studenten ligt de focus op het leren lesgeven. De tweedejaars studenten hebben, naast het verder ontwikkelen van hun leerkrachtvaardigheden, vooral behoefte aan begeleiding op het gebied van onderzoek doen voor hun masterscriptie. Toen vorig schooljaar de oproep kwam voor een bovenschools schoolopleider voor deze studenten binnen de RVKO, leek mij dat een mooie kans om meerdere EMPO-studenten te kunnen begeleiden met hun onderzoek en te kunnen fungeren als contactpersoon tussen de RVKO en de universiteit.'

Aanspreekpunt

'Dit schooljaar stond voor mij in het teken van kennismaken met de studenten en de scholen waar zij stage lopen. Met hulp van andere bovenschools schoolopleiders heb ik zicht

gekregen op het verloop van processen binnen de RVKO op het gebied van 'samen opleiden'. Ook probeer ik zo veel mogelijk zichtbaar en bereikbaar te zijn voor collega's, studenten én de universiteit.'

'In het komende schooljaar zal de focus verder liggen op het opzetten van een overlegstructuur voor de betrokken stagescholen van de RVKO, zodat er uitwisseling kan plaatsvinden tussen scholen die EMPO-studenten begeleiden. Met de uitkomsten van deze overlegstructuur helpt de RVKO mee om de EMPO-opleiding continu te voeden met actuele praktijkervaringen, behoeften vanuit het onderwijsveld en ideeën voor eventuele verbeteringen. Deze wisselwerking zal hopelijk niet alleen de opleiding zelf versterken, maar draagt ook bij aan een cultuur waarin praktijk en wetenschap elkaar versterken.'

Professionele Leergemeenschap Rotterdam-Zuid

Concrete meerwaarde van samenwerking tussen onderzoek, wetenschap en onderwijspraktijk

Sterrenschool de Globetrotter is onderdeel van de Leerschool Rotterdam Zuid. Zij werken samen met onderzoekers en wetenschappers in een Professionele Leergemeenschap (PLG) aan de verbetering van het taalonderwijs van de school. Directeur Tineke Visser en leerkracht Samira Kaouass (groep 1/2) vertellen hoe dit in de praktijk werkt.

De ambitie van de Leerschool Rotterdam-Zuid is: écht het verschil maken voor de leerlingen. Vooral als zij te maken hebben met een grote taalongelijkheid. Directeur Tineke Visser: 'Wij hebben met vijf scholen op Zuid een aantal jaar geleden de koppen bij elkaar gestoken. We waren het al snel eens dat alleen uitbreiding van lestijd geen bewezen interventie is om taalongelijkheid te bestrijden. Met een subsidie van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) gingen we op zoek naar een evidence based aanpak, die geschikt is voor de specifieke situatie in Rotterdam-Zuid.'

Eigen onderzoeksvraag

Ze vervolgt: 'Samen met de Erasmus Universiteit en de Rotterdamse pabo's hebben we onderzoeksvragen geformuleerd over hoe we de taalontwikkeling van kinderen op Rotterdam-Zuid kunnen verbeteren. Voor Sterrenschool de Globetrotter is de vraag: 'Hoe kunnen leerkrachten de samenhang in hun kennis- en taalonderwijs versterken, ter bevordering van de kennis van de wereld en de taalontwikkeling van kinderen. Hierbij rekening houdend met de culturele diversiteit en thuistalen van leerlingen en de mogelijke kennis- en taalkloof tussen school en thuis?'. Hiermee zijn we vervolgens binnen onze PLG aan de slag gegaan.'

Professionele Leergemeenschap

Een PLG bestaat uit een procesbegeleider vanuit de RVKO, onderzoekers en een opleider van de Rotterdamse pabo's of de universiteit, een intern begeleider, directie en natuurlijk leerkrachten. De PLG-leden analyseren samen het vraagstuk van de school. Zij verkennen welke kennis beschikbaar is of wat er nog nodig is. Vervolgens start er onderzoek dat past bij het vraagstuk, om te zoeken naar antwoorden die aansluiten bij de specifieke context van de school.

Wat zijn de voordelen van werken in een PLG?

Leerkracht Samira Kaouass (groep 1/2): 'Ik vind het verrijkend dat we adviezen krijgen volgens de laatste wetenschappelijke inzichten en dat we tijdens bovenschoolse bijeenkomsten kunnen sparren met collega's van andere scholen. Er zijn in mijn klas onderzoekers geweest om te observeren. Vanuit deze observaties worden er handvatten gegeven ter verbetering van onze praktijk.'

Schoolbreed thematisch werken

'Zo werkten wij met de kleuters al thematisch en zijn we dat nu aan het uitbreiden naar de hele school. We willen daarbij aansluiten bij de eigen kennisbronnen van de kinderen, zoals hun cultuur, hun religie, hun familie, etc. Onderzoek toont aan dat dat bijdraagt aan het welbevinden van het kind. Daardoor nemen de betrokkenheid en de motivatie toe. We proberen nieuwe, voor de kleuters herkenbare materialen in te brengen, om te zien hoe ze daarop reageren. Toen we een keer een gebedskleedje in de huishoek hadden neergelegd, ontstond er meteen ander spel. We vragen in dat kader ook veel van de ouders, zoals foto's of voorwerpen van thuis, om zo herkenning – en daarmee verbinding en betrokkenheid – te bevorderen.'

Taalronde

Samira: 'Uit onze PLG kwam naar voren dat een taalronde heel geschikt is om de mondelinge taalvaardigheid te verbeteren. Daarbij leggen we de kinderen binnen een thema een vraag voor, bijvoorbeeld: 'Wat zou jij meenemen op een ruimtereis?' of 'Wat doe jij thuis om te helpen?'. De kinderen gaan dat dan tekenen en vertellen vervolgens in tweetallen aan elkaar wat ze hebben getekend. Tot slot bespreken we alles in de kring. Dit geeft veel inzicht in hun kennisbronnen.'

Meertaligheid omarmen

Ze vervolgt: 'We hebben hier op school ook het beginsel van de meertaligheid omarmd. Het idee is dat als kinderen op school hun thuistaal kunnen benutten, hun taligheid en uiteindelijk hun kennis van de tweede taal, het Nederlands, toeneemt. Dit

'Aansluiten bij de kennisbronnen van het kind'

stimuleren wij door ouders tijdens gezamenlijke inlopen met hun kind in de voorkeurstaal te laten praten of door kinderen een woordweb in de eigen taal te laten maken of tijdens het spelen in de eigen taal te laten praten.'

Interventies testen in de klas

Tineke: 'Momenteel zijn we bezig met het ontwerpen van interventies, die door de leerkrachten en onderzoekers worden getest in de klas op onze school. Op basis van de onderzoeksresultaten zullen de wetenschappers straks een aanpak op maat kunnen formuleren. Daarna gaan wij volop aan de slag met de onderzochte interventies en kan evaluatie en eventuele bijstelling plaatsvinden.'

PLG is echt een aanrader

De PLG komt ongeveer zes keer per jaar bij elkaar om kennis te delen en de volgende stappen te bespreken. Tineke: 'Ik kan iedereen die de taalontwikkeling op zijn of haar school wil aanpakken, aanraden om dit via een PLG te doen. De samenwerking tussen onderzoek, wetenschap en de onderwijspraktijk heeft grote meerwaarde bij het vaststellen van onderbouwde, evidence based interventies.'

Verbeter het taalonderwijs op jouw school

Wil je meer inzicht krijgen in hoe jij en je team het taalonderwijs op jouw school kunnen verbeteren? Bekijk dan de webinars waarin de scholen die samenwerken in de PLG's hun ervaringen delen, via www.leerschoolrotterdamzuid.nl/#menu-5.

Werk jij op Rotterdam-Zuid en ben je geïnteresseerd in deelname aan een onderzoekstraject? Mail dan naar onderwijskwaliteit@rvko.nl.

Personalia

20 januari, **Olivia**,
dochter van
Fleur Westhuis,
Augustinusschool

21 januari, **Jake**, zoon
van Soraya Schildkamp-
Oosterbaan, De Kleine
Prins (Montessori)

11 februari, **Brenn**, zoon
van Suzanne Jacobs,
De Klimophoeve

15 februari, **Xavi**, zoon
van Ghislaine Heij,
Het Octaaf

18 februari, **Donna**,
dochter van Rosalie
Hogeboom-Huijzer,
De Klimophoeve

21 februari, **Florian**,
zoon van Anne
Kuttschreuter-
Groenenboom,
Park16Hoven

22 februari, **Sybe**,
zoon van Lori Lange, De
Globetrotter Katendrecht

27 februari, **Yara**,
dochter van Maaïke
Kistemaker, Paus Johannes

2 maart, **Cas**, zoon van
Feia Vermeijden, De Wingerd
(Beethovenlaan)

3 maart, **Tom**, zoon van
Marieke Ponsen, Pieter Bas

6 maart, **Azula**, dochter
van Damiën Peeters,
Mr. Van Eijkschool

11 maart, **Lilou**, dochter van
Ilja de Bree, Montessorischool
Capelle

24 maart, **Noa**, dochter van
Martijn van Golden, Maria
Basisschool en Emmaus

24 maart, **Julie**, dochter van
Valerie Pieper, De Maasoever

28 maart, **Stanley**, zoon
van Graciëlla Dam-Vermeijden,
Bestuursbureau

11 april, **Novée**, dochter van
Jamie van Anraad, De Akkers
en Paus Johannes

21 april, **Owen**,
zoon van Tessa Stavenuiter,
Kinderopvang Ieniemienie
(SKPR)

26 april, **Jasmijn**,
dochter van Robert van Toor,
Albert Schweitzerschool

28 april, **Nova Mae**,
dochter van Ron Visser,
Bestuursbureau

29 april, **Milan**,
zoon van Debbie Bode-Bosch,
De Agnes Ukkies (SKPR)

6 mei, **Sara**, dochter van
Lisa Borsboom, De Klinker

11 mei, **Emmalie**, dochter
van Lotta Lulofs-de Bie,
Mr. Van Eijkschool

21 mei, **Julia**, dochter van
Soraya de Callafon-Kuipers,
De Akkers

22 mei, **Tilly**, dochter van
Anneke de Vries-van Dam,
De Klinker

Voor alle benoemingen deze periode, zie de achterzijde van deze Koerier.

Ilja Amels	25	Jozefschool	01-01-2025
Irene Mol	25	Don Boscosschool	19-04-2025
Maartje van Aalst	25	Fatimaschool	19-04-2025
Christianne Jackson-Van Slobbe	25	Elisabethschool	26-04-2025
Jitske Wezenberg	25	Bestuursbureau	01-05-2025
Ilse Kaak	25	De Grote Reis	08-05-2025
Mies van Driel	25	Theresiaschool	09-05-2025
Merian Schakel	40	Tarcisusschool	19-05-2025
Joke Broeders-Kok	40	RK de Regenboog	23-05-2025
Henk Hesper	50	RK de Regenboog	27-05-2025
Sue-Ann Arnasa	25	RK de Regenboog	29-05-2025
Katharina Schonis	25	Dominicus	01-06-2025
Philip Pietermaat	25	Imeldaschool	01-06-2025
Dominique van Vugt-de Ruiter	25	Dr. Schaepmanschool	08-06-2025
Henk Pijnenburg	40	Basisschool Park16Hoven	08-06-2025
Marian Kinwel	40	Sterrenschole de Globetrotter	26-06-2025
Jantine van Aalst	25	De Wingerd (Beethovenlaan)	26-06-2025
Yvonne Lok-Hobbel	25	Meester Baarsschool	27-06-2025
Carla van Venrooy-van den Berg	40	Christophoor	21-07-2025
Hijman ten Kaate	50	De Grote Reis	28-07-2025

Jubilarissen

Vervolg personalia

Benoemingen

Cindy Langerak-Pollemans	adjunct-directeur Dr. Schaepmanschool West	1 mei
Bart Groenenboom	directeur Mgr. Bekkersschool	1 augustus
Joan de Jong	directeur De Maasoever	1 augustus
Martin Krijgsman	directeur Valentijnschool	1 augustus
Ron van Leeuwen	adjunct-directeur Valentijnschool	1 augustus
Ruth Berhane	adjunct-directeur Fatimaschool	1 augustus
Petra Schoenmakers	adjunct-directeur Paus Johannes	1 augustus
Leontine van den Houten	adjunct-directeur De Maasoever	1 augustus
Bastiaan Visser	directeur Rozenhorst	1 augustus
Rianne Broer-Nöllen	directeur Dominicus	1 augustus
Stephanie Langeveld	adjunct-directeur Dr. Schaepmanschool locatie Ridderkerk	1 augustus

COLOFON

De Koerier is een periodieke uitgave van de Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO), bestemd voor de eigen medewerkers en andere geïnteresseerden. (Delen van) artikelen mogen worden overgenomen na toestemming van het Redactieteam. Ondanks de zorg en aandacht die wij besteden aan de samenstelling van dit blad, kan de RVKO niet instaan voor de volledigheid, juistheid of voortdurende actualiteit van de gegevens en de inhoud ervan.

Redactie: RVKO Redactieteam

Eindredactie: Philip Reedijk,
Maas Communicatie

Hoofdredacteur: Merel van der Sluis, RVKO

Fotografie: Tom Pilzecker

Vormgeving: Thijs van Rees

Kopij aanleveren: redactie@rvko.nl

Zomer!

Met Pasen organiseerden we een vrolijke Paasgame. Vier scholen kwamen als winnaars uit de bus: de Imeldaschool, De Pionier, Het Octaaf en de Maria S. Hun prijs? IJsjes voor de hele school! Op maandag 23 juni was het eindelijk zo ver. Volop blij gezichten, hier van de leerling(en) van de Maria S., smullend van hun welverdiende traktatie. Wat een feest!